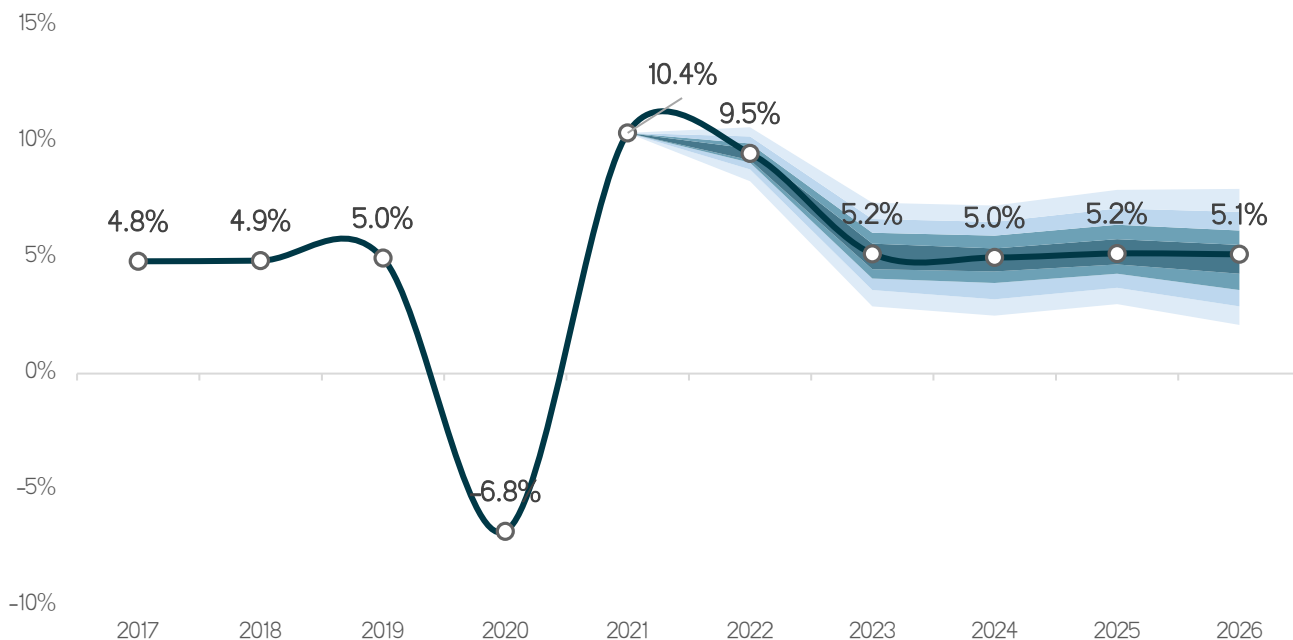

საბიუჯეტო ოფისის მაკროეკონომიკური პროგნოზები

ეკონომიკური ზრდის ტემპი 2023 – 2026 წწ

წვლილი 2023 წლის ეკონომიკურ ზრდაში:

- რეალური მოხმარება (↑) : +4.2%
- წმინდა ექსპორტი (↑) : +1.2%
- რეალური ინვესტიციები (↑) : +1.7%

საქართველოს პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისი

მაკროეკონომიკური ანალიზისა და საგადასახადო პოლიტიკის განყოფილება

საქართველოს პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისი
მაკროეკონომიკური ანალიზისა და საგადასახადო პოლიტიკის განყოფილება

მაკროეკონომიკური პროგნოზები

ნოემბერი, 2022 წელი

ანგარიშის შესახებ: პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისის მანდატის შესაბამისად, დამოუკიდებელი მაკროეკონომიკური პროგნოზები მიზნად ისახავს წარმოადგინოს ძირითადი მაკროეკონომიკური ინდიკატორების მთავრობის მიერ წარმოდგენილი პროგნოზების ალტერნატიული საპროგნოზო მარკენებლები.

შენიშვნა: პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისის მიერ წარმოდგენილი მაკროეკონომიკური პროგნოზები განახლდება საბიუჯეტო პროცესის და საბიუჯეტო ოფისის ანგარიშგების კალენდრის შესაბამისად.

ელ-ფოსტა:

pbo@parliament.ge; nsuarishvili@parliament.ge;
kvashakmadze@parliament.ge.

შინაარსი

1. პროგნოზირების მოდელის შესახებ	4
საბაზისო სცენარი	5
2. რეალური სექტორი	5
3. ფისკალური სექტორი	11
4. საგარეო სექტორი	16
5. მონეტარული სექტორი	18
6. მაკროეკონომიკური სცენარები	20
6.1 ძირითადი დაშვებები	21
6.2 ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარები	23
დანართი 1: საბიუჯეტო ოფისის დეტალური მაკროეკონომიკური პროგნოზები 2022-2026 წლებისთვის (საბაზისო სცენარი)	29
დანართი 2: საბიუჯეტო ოფისის დეტალური მაკროეკონომიკური პროგნოზები 2022-2026 წლებისთვის (ოპტიმისტური სცენარი)	31
დანართი 3: საბიუჯეტო ოფისის დეტალური მაკროეკონომიკური პროგნოზები 2022-2026 წლებისთვის (პესიმისტური სცენარი)	33
დანართი 4: ძირითადი მაკროეკონომიკური პარამეტრების პროგნოზების ცვლილება, 2022-2023 წლებისთვის (საბაზისო სცენარი)	36
დანართი 5: ძირითადი მაკროეკონომიკური პარამეტრების პროგნოზების ცვლილება, 2024-2025 წლებისთვის (საბაზისო სცენარი)	37
დანართი 6: ძირითადი მაკროეკონომიკური პარამეტრების პროგნოზების ცვლილება, 2026 წლისთვის (საბაზისო სცენარი)	38
დანართი 7: ოპტიმისტური პროგნოზების შედარება, 2022-2026 წლებისთვის	39
დანართი 8: პესიმისტური პროგნოზების შედარება, 2022-2026 წლებისთვის	40

1. პროგნოზირების მოდელის შესახებ

პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისის მიერ შემუშავებული მაკროეკონომიკური პროგნოზირების მოდელი (PBOMFM) არის თავსებადი საერთაშორისო სავალუტო ფონდის (IMF) ფინანსური პროგრამირებისა და პოლიტიკის მოდელის სტრუქტურასთან, რომელიც ეკონომიკური თეორიებიდან გამომდინარე ერთმანეთთან აკავშირებს ოთხ ძირითად სექტორს:

- რეალური სექტორი
- ფისკალური სექტორი¹
- საგარეო სექტორი
- მონეტარული სექტორი

საბიუჯეტო ოფისის მაკროეკონომიკურ მოდელში აღნიშნულ სექტორებს შორის კავშირები წარმოდგენილია განტოლებების სახით, რომელიც იყოფა სამ ძირითად ჯგუფად:

1. **სააღრიცხვო იგივეობა:** მოიცავს ისეთ განტოლებებს, რომლებიც ასახავს სახელმწიფო ანგარიშსწორების იგივეობებს. მაგალითად, მთლიანი შიდა პროდუქტი უტოლდება მოხმარების, ინვესტიციების, სახელმწიფო დანახარჯებისა და წმინდა ექსპორტის ჯამს.

2. **ეკონომეტრიკული განტოლებები:** ასახავს კავშირებს ცვლადებს შორის, რომელიც ეყრდნობა ეკონომიკურ მოდელებს. მაგალითად, სამომხმარებლო ხარჯების განტოლება ეყრდნობა დაშვებას, რომ რეალურ მშპ-სა და სესხების რეალურ საბაზრო საპროცენტო განაკვეთს გავლენა აქვს სამომხმარებლო ხარჯების მოცულობაზე. ამასთან აღსანიშნავია, რომ ეკონომიკური განტოლებების შესადგენად გამოყენებულია ისეთი ეკონომიკური მოდელები, როგორებიცაა: ავტორეგრესიული მცოცავი საშუალოს მოდელი, ვექტორული ავტორეგრესია, შეზღუდული ვექტორული შეცდომის შესწორების მოდელი, უმცირეს კვადრატთა მეთოდის შეცდომის შესწორების მოდელი, ბაიესიანური ვექტორული ავტორეგრესიის მოდელი. ამასთანავე, მაკროეკონომიკური პროგნოზირების მოდელში დაშვებები გაკეთებულია 51 მაკრო-ფისკალურ ცვლადზე, საიდანაც 16 ეგზოგენური დაშვებაა, 31 წარმოადგენს მაკრო-ეკონომეტრიკული მოდელებიდან მიღებულ შეფასებებს (25 - მოდელიდან მიღებული შედეგებია, ხოლო 6 - მათზე დაფუძნებული გაანგარიშებები) და 4 ცვლადის დაშვება გაკეთებულია ექსპერტული შეფასების საშუალებით.

3. **ტექნიკური განტოლებები:** მოიცავს კავშირებს ცვლადებს შორის, რომელიც ეყრდნობა ისტორიული მონაცემებიდან და სტილიზირებული ფაქტებიდან გაკეთებულ დაშვებებს. მაგალითად, მომსახურების ექსპორტის პროგნოზული მონაცემი ეყრდნობა დაშვებას, რომ მომსახურების ექსპორტის წილი მთლიანი ექსპორტის მოცულობაში უტოლდება ბოლო სამი წლის წილის საშუალოს.

მაკროეკონომიკური პროგნოზირების მოდელი ეყრდნობა 1996Q1-2022Q1 წლების კვარტალურ მონაცემებს. მონაცემთა ბაზა შედგენილია შემდეგი ორგანიზაციების მიერ წარმოდგენილი მონაცემებით:

საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახური - რეალური სექტორის ცვლადები;

საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო - ფისკალური სექტორის ცვლადები;

საქართველოს ეროვნული ბანკი - საგარეო სექტორისა და მონეტარული სექტორის ცვლადები.

¹ მოდელში ნაერთი ბიუჯეტის ხარჯვითი ნაწილი აღებულია მთავრობის საშუალოვადიანი პროგნოზებიდან, როგორც ეგზოგენური ცვლადი.

2.რეალური სექტორი

პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, 2023 წელს საქართველოს ეკონომიკა 5.2%-ით გაიზრდება. მშპ-ის რეალური ზრდის პროგნოზი 2023 წლისთვის (5.2%) 0.2 პროცენტული პუნქტით (პპ) აღემატება ეკონომიკური ზრდის მთავრობის პროგნოზს² (5.0%) და არ განსხვავდება საბიუჯეტო ოფისის მიერ 2022 წლის ივნისში გამოქვეყნებული საპროგნოზო მარკეტინგისაგან³. რაც შეეხება მიმდინარე წელს, საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით **2022 წელს საქართველოს ეკონომიკა 9.5%-ით გაიზრდება.** მშპ-ის რეალური ზრდის პროგნოზი 2022 წლისთვის (9.5%) 1.0 პროცენტული პუნქტით (პპ) აღემატება ეკონომიკური ზრდის მთავრობის პროგნოზს (8.5%) და განსხვავდება (2.8 პპ-ით აღემატება) საბიუჯეტო ოფისის მიერ 2022 წლის ივნისში გამოქვეყნებული საპროგნოზო მარკეტინგისაგან. 2020 წელს კორონა ვირუსით (Covid-19) გამოწვეული უარყოფითი ეკონომიკური ზრდის (-6.8%) შემდეგ ეკონომიკის მნიშვნელოვანი ზრდა დაფიქსირდა 2021 წელს (10.4%), რაც ძირითადად განპირობებული იყო 2020 წლის COVID 19-ის პანდემიით გამოწვეული მაღალი ეკონომიკური კლების გამო არსებული ე.წ. საბაზისო ეფექტით და მოსალოდნელზე მნიშვნელოვნად უკეთესი განვითარების ტენდენციის არსებობით. აღსანიშნავია ისიც, რომ მიუხედავად მიმდინარე რუსეთ-უკრაინის ომისა, 2021 წელს დაწყებული ეკონომიკური ზრდის ტემპი 2022 წლის I, II და III კვარტალშიც შენარჩუნდა როგორც საგარეო ვაჭრობის მარკეტინგებში, აგრეთვე გზავნილების, პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების, საფინანსო სექტორის, ტურიზმის სექტორის და სხვა ეკონომიკური მარკეტინგების მიმართულებით. საბიუჯეტო ოფისის აღნიშნული პროგნოზი ემყარება დაშვებას, რომ მიმდინარე წელს და საშუალოვადიან პერიოდში შენარჩუნდება კორონა ვირუსის პანდემიის შემდეგ დაფიქსირებული მაღალი ეკონომიკური ზრდის ტენდენციები, უფრო მეტად გაიზრდება ტურიზმის მარკეტინგები, მნიშვნელოვან დონეზე შენარჩუნდება საგარეო ვაჭრობის და სხვა ეკონომიკური მარკეტინგები. დაშვებისას ასევე მხედველობაშია მიღებული როგორც ქვეყნის შიდა ეკონომიკური აქტივობა, ასევე - საქართველოს მთავარი სავაჭრო პარტნიორი ქვეყნების⁴ ეკონომიკური ზრდის წინასწარი შეფასებები და პროგნოზი⁵. კერძოდ:

- მოსალოდნელია, რომ 2023 წლისათვის მნიშვნელოვნად გამოცოცხლდება ტურისტული სექტორიც 2022 წელთან შედარებით, გაიზრდება როგორც მომსახურების ექსპორტი, ისე იმპორტი.
- ინფლაციის ტემპის ზრდის საპასუხოდ ეროვნულმა ბანკმა 2022 წლის თებერვლიდან გაზარდა მონეტარული პოლიტიკის განაკვეთი, რომელმაც თებერვლის დასაწყისიდან 10.5%, ხოლო მარტის ბოლოდან 11.0% შეადგინა. აღნიშნული განაკვეთი საქართველოს ეროვნული ბანკის მონეტარული პოლიტიკის კომიტეტის 2022 წლის 26 ოქტომბრის გადაწყვეტილებით⁶ უცვლელი დარჩა. საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, 2022 წლის მეორე ნახევრიდან ინფლაციას კლების ტემპი ექნება, თუმცა მიზნობრივ მარკეტინგებს (3.0%) 2023

² მთავრობის პროგნოზი გულისხმობს საქართველოს პარლამენტში 2022 წლის 4 ნოემბერს წარმოდგენილ „საქართველოს 2023 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის შესახებ“ საქართველოს კანონის პროექტზე (გადამუშავებული ვარიანტი) თანდართული 2023-2026წწ. ძირითადი მონაცემებისა და მიმართულებების დოკუმენტით წარმოდგენილ საპროგნოზო მარკეტინგებს.

³ www.pbo.parliament.ge

⁴ ევროკავშირი, რუსეთი, თურქეთი, აზერბაიჯანი, სომხეთი, ჩინეთი, უკრაინა და აშშ.

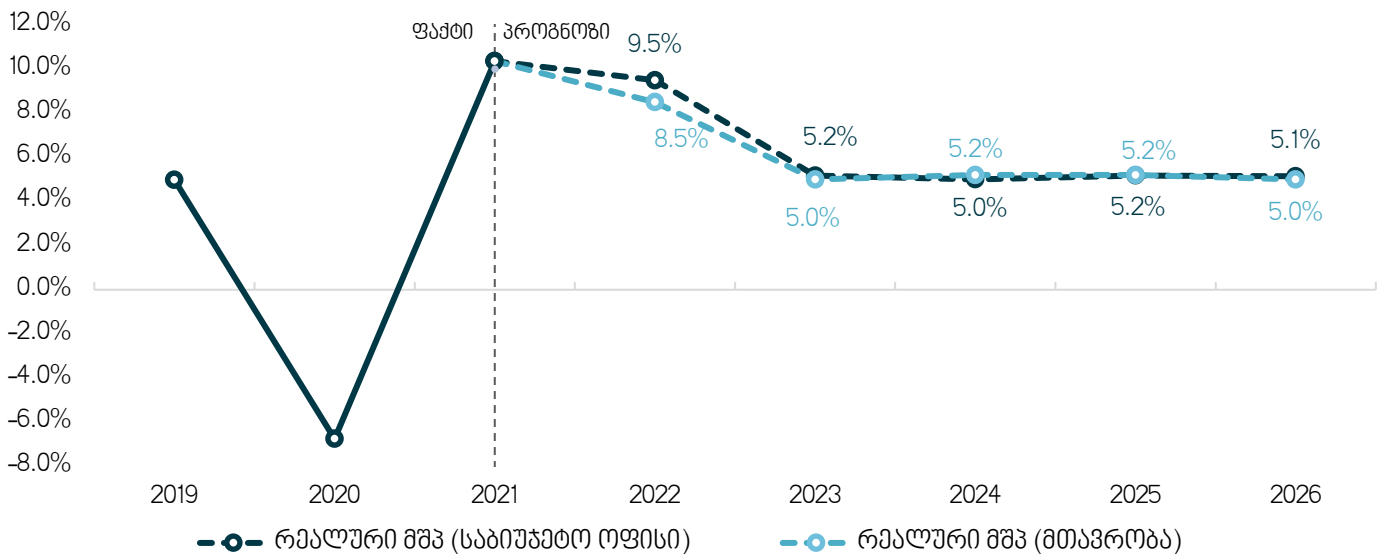
⁵ წყარო: საერთაშორისო სავალუტო ფონდის „მსოფლიო ეკონომიკური მიმოხილვა“ ოქტომბერი, 2022“ (WEO October 2022) <https://www.imf.org/en/Publications/WEO/Issues/2022/10/11/world-economic-outlook-october-2022>

⁶ <https://nbg.gov.ge/monetary-policy/committee-decisions>

წლის ბოლოს მიუახლოვდება, რასაც ამავე პერიოდიდან პოლიტიკის განაკვეთის შემცირება შეიძლება მოჰყვეს.

საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, საშუალოვადიან პერიოდში (2023-2026 წლებისთვის) ეკონომიკური ზრდის საშუალო წლიური ტემპი 5.1%-ს შეადგენს, რაც არ განსხვავდება საბიუჯეტო ოფისის მიერ 2022 წლის ივნისის თვეში გაკეთებული საპროგნოზო მარჯვენებისგან. 2023 წელს ეკონომიკური აქტივობის ზრდაში ყველაზე დიდ წვლილს რეალური მოხმარება შეიტანს, ხოლო გაზრდილი საგარეო სავაჭრო აქტივობის პარალელურად, სავაჭრო ბალანსის წვლილი მშპ-ის ზრდაში +1.2 პპ იქნება. აღსანიშნავია, რომ საშუალოვადიან პერიოდში ეკონომიკურ ზრდაში წარმმართველ როლს შიდა მოხმარება და საგარეო ვაჭრობა ითამაშებს.

რაც შეეხება მთავრობის საპროგნოზო მარჯვენებელს ანალოგიური პერიოდისათვის, 2023-2026 წლებში საშუალო ეკონომიკური ზრდის სამთავრობო პროგნოზი 5.1%-ს უტოლდება, რაც 0.1 პროცენტული პუნქტით ჩამორჩება მათ მიერ 2022 წლის ივნისის თვეში გამოქვეყნებული ანალოგიური მარჯვენების პროგნოზს (5.2%-იანი ზრდა 2023-2026 წლებში). აღსანიშნავია, რომ საბიუჯეტო ოფისის ეკონომიკური ზრდის პროგნოზი საშუალოვადიანი პერიოდისათვის ითვალისწინებს მთავრობის საშუალოვადიან პერიოდში არაფინანსური აქტივების (ე.წ. კაპიტალური ხარჯები) საპროგნოზო/დაგეგმილ ზრდას, რომლის ფაქტობრივმა დინამიკამ, შესაძლოა, შესაბამისი გავლენა მოახდინოს ოფისის საპროგნოზო მარჯვენებლების ფაქტობრივ რეალიზებაზე.

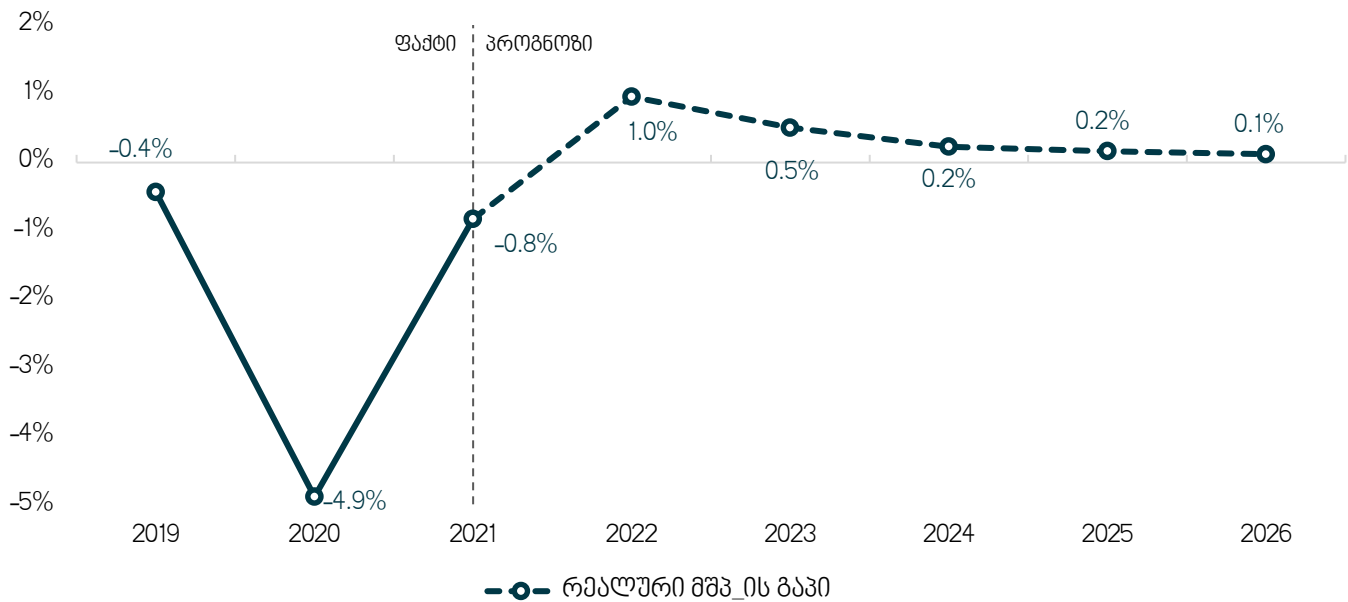

დიაგრამა 1: რეალური მშპ-ის ზრდის ტემპი.

საინტერესოა მთლიანი ფაქტორული პროდუქტიულობის დინამიკის კავშირი ეკონომიკურ აქტივობასთან, რომლის შესაფასებლადაც მნიშვნელოვანია გავაანალიზოთ, რამდენად შეესაბამება მიმდინარე ეკონომიკური ზრდა იმ პოტენციალს, რომელიც ქვეყანას თავისი რესურსების ოპტიმალური ათვისებისა და გამოყენების პირობებში ექნებოდა. ყველაზე მართებულია, გაანგარიშდეს ე.წ. პოტენციური მშპ და შედარდეს ფაქტობრივ მდგომარეობას. აღნიშნული სხვაობა რეალურ და პოტენციურ მშპ-ის შორის იქნება ე.წ. მშპ-ის გაპი⁷.

⁷ დამატებით, მშპ-ს გაპის შესახებ იხ. <http://pbo.parliament.ge/media/k2/attachments/KP0215.pdf>

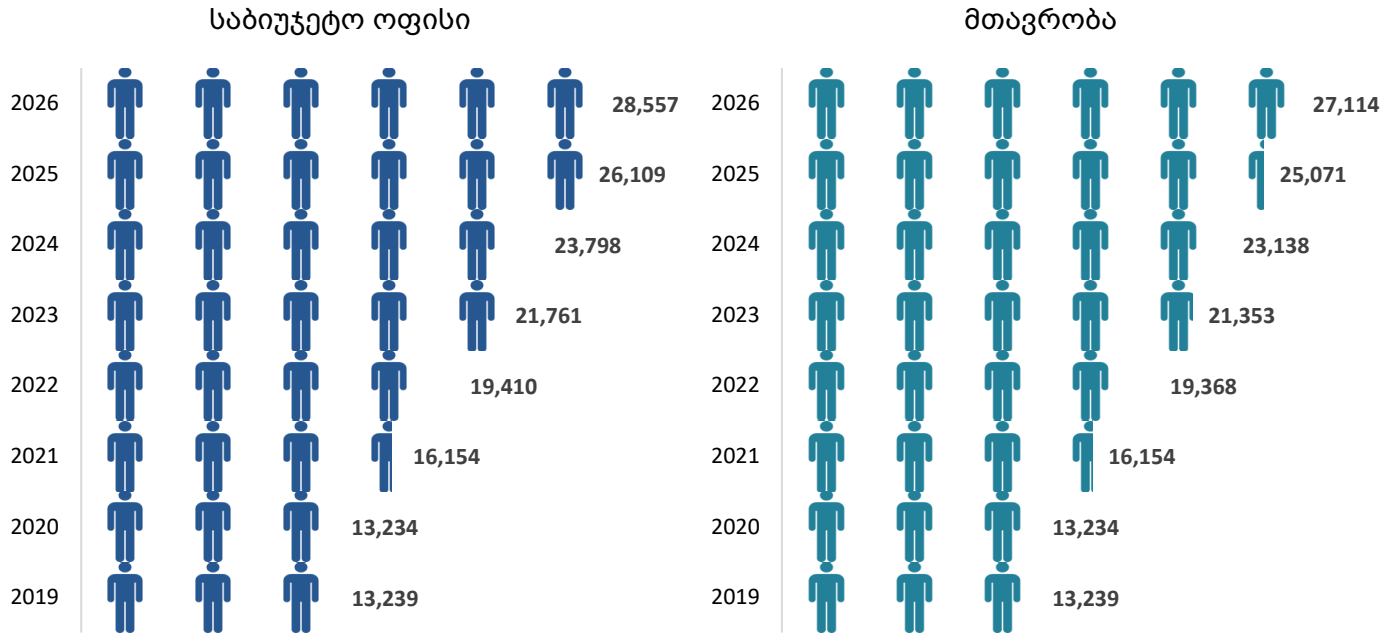
საბიუჯეტო ოფისის შეფასებით, 2022 წელს მშპ-ის მაღალი მოსალოდნელი ზრდის გავლენით გაპი დაიხურება და 2022-2026 წლებისთვის რეალური მშპ პოტენციურს უმნიშვნელოდ გადააჭარბებს⁸.

დიაგრამა 2: რეალური მშპ-ის გაპი.

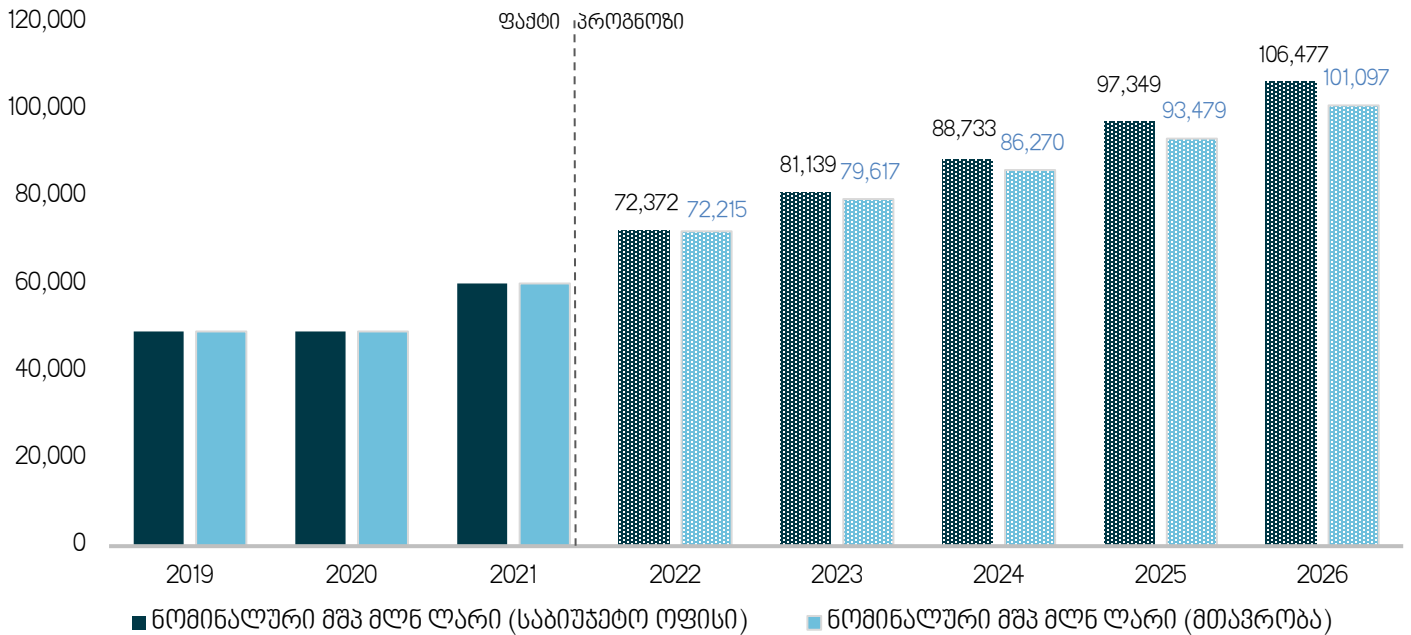
რაც შეეხება ნომინალურ მშპ-ს ერთ სულ მოსახლეზე, მისი მოცულობა საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით 2023 წლისთვის 21,761 ლარს, ხოლო 2026 წლისათვის - 28,557 ლარს შეადგენს. აღნიშნული მაჩვენებელი განსხვავდება მთავრობის პროგნოზისგან, რომელიც 2023 წელს 21,353 ლარს, ხოლო 2026 წლისთვის კი 27,114 ლარს შეადგენს. ერთ სულზე მშპ-ის ინდიკატორის განსხვავებული მაჩვენებლების ძირითადი გამომწვევი მშპ-ის და დეფლატორის განსხვავებული პროგნოზებია. კერძოდ, ოფისის პროგნოზით მშპ-ის დეფლატორის მაჩვენებელი 2023 წელს შეადგენს 5.6%-ს, ხოლო მთავრობის პროგნოზით აღნიშნული მაჩვენებელი 5.0%-ს გაუტოლდება.

⁸ მშპ-ის პოტენციური დონე შეფასებულია „კალმანის ფილტრის“ გამოყენებით. პოტენციური დონის შეფასების მეთოდოლოგიისათვის იხილეთ საბიუჯეტო ოფისის კვლევითი პუბლიკაცია: ["ფისკალური პოლიტიკის შეფასება საქართველოსათვის: მიმართულება, ციკლურობა, მანევრირების რესურსი"](#).

დიაგრამა 3: მშპ ერთ სულ მოსახლეზე, ნომინალური ლარი.

საბიუჯეტო ოფისის შეფასებით, 2023 წლისათვის ნომინალური მშპ 12.1%-ით გაიზრდება და 81,139 მლნ ლარს მიაღწევს. აღსანიშნავია, რომ მთავრობის რეალური ეკონომიკური ზრდის ტემპის და ინფლაციის განსხვავებული პროგნოზების გათვალისწინებით, ნომინალური მშპ-ის მაჩვენებელი ჩამორჩება საბიუჯეტო ოფისის მაჩვენებელს როგორც მიმდინარე წელს, ასევე საშუალოვადიან პერიოდში.

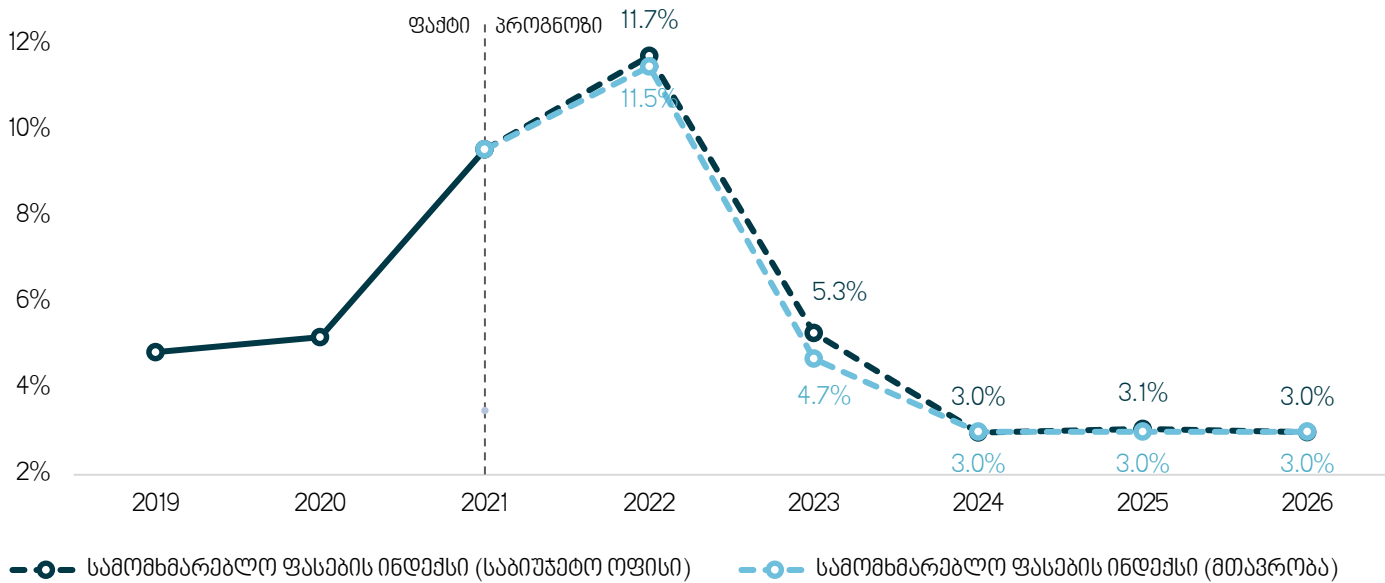

დიაგრამა 4: ნომინალური მშპ მლნ ლარი.

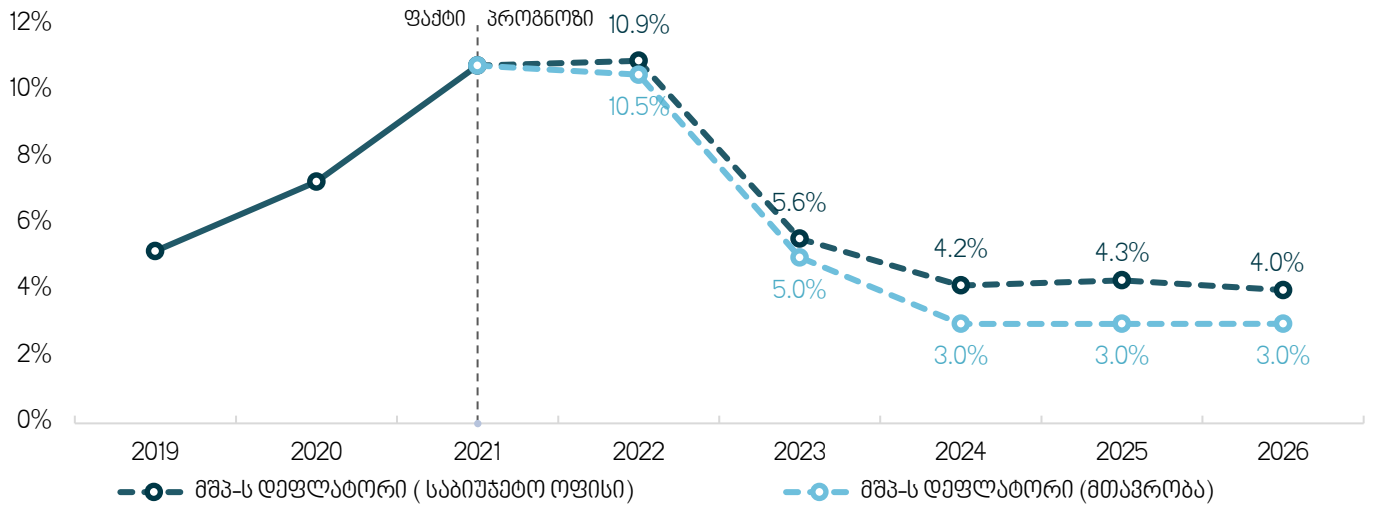
საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, ეროვნული ბანკის მონეტარული პოლიტიკის ე.წ. „საორიენტაციო ტრაექტორიის“ გათვალისწინებით, **2023 წლისთვის ინფლაცია მიზნობრივ მაჩვენებელზე მეტი იქნება და 5.3%-ს მიაღწევს**. აღნიშნული მაჩვენებელი ოფისის მიერ 2022 წლის ივნისის თვეში გამოქვეყნებულ საპროგნოზო მაჩვენებელს 0.2 პპ-ით აღემატება. აქვე აღსანიშნავია, რომ ინფლაციის ზრდაზე მნიშვნელოვანი გავლენა იქონია 2022 წელს დაფიქსირებულმა შემდეგმა ფაქტორებმა:

- 2022 წლის პირველ და მეორე კვარტალში რუსეთ-უკრაინის ომის შედეგად წარმოქმნილმა მიწოდების შოკმა;
- 2022 წლის პირველ კვარტალში მსოფლიო ბაზარზე ენერგომატარებლებსა და სასურსათო პროდუქციაზე ფასების მნიშვნელოვანმა ზრდამ, აგრეთვე სატვირთო ტრანსპორტირების ხარჯების გაძვირებამ;
- 2022 წლის პირველ და მეორე კვარტალში მნიშვნელოვნად გამოცოცხლებულმა ერთობლივმა მოთხოვნამ და მაღალმა ეკონომიკურმა ზრდამ;

აღნიშნული ტენდენციების გათვალისწინებით მოსალოდნელია, რომ ინფლაცია წლის განმავლობაში მაღალ დონეზე შენარჩუნდება. მთავრობის პროგნოზით 2023 წელს ინფლაცია 4.7%-ს შეადგენს, მიზნობრივ მაჩვენებელს 2024 წელს დაუბრუნდება და 3.0% დაფიქსირდება, ხოლო საშუალოვადიან პერიოდში ეროვნული ბანკის მიზნობრივ 3.0%-იან მაჩვენებელზე შენარჩუნდება. გასათვალისწინებელია, რომ როგორც მონეტარული პოლიტიკის, ასევე - საგარეო ფაქტორების განსხვავებულმა ცვლილებამ, შესაძლებელია, განაპირობოს განსხვავებები საპროგნოზო მაჩვენებლებისაგან.

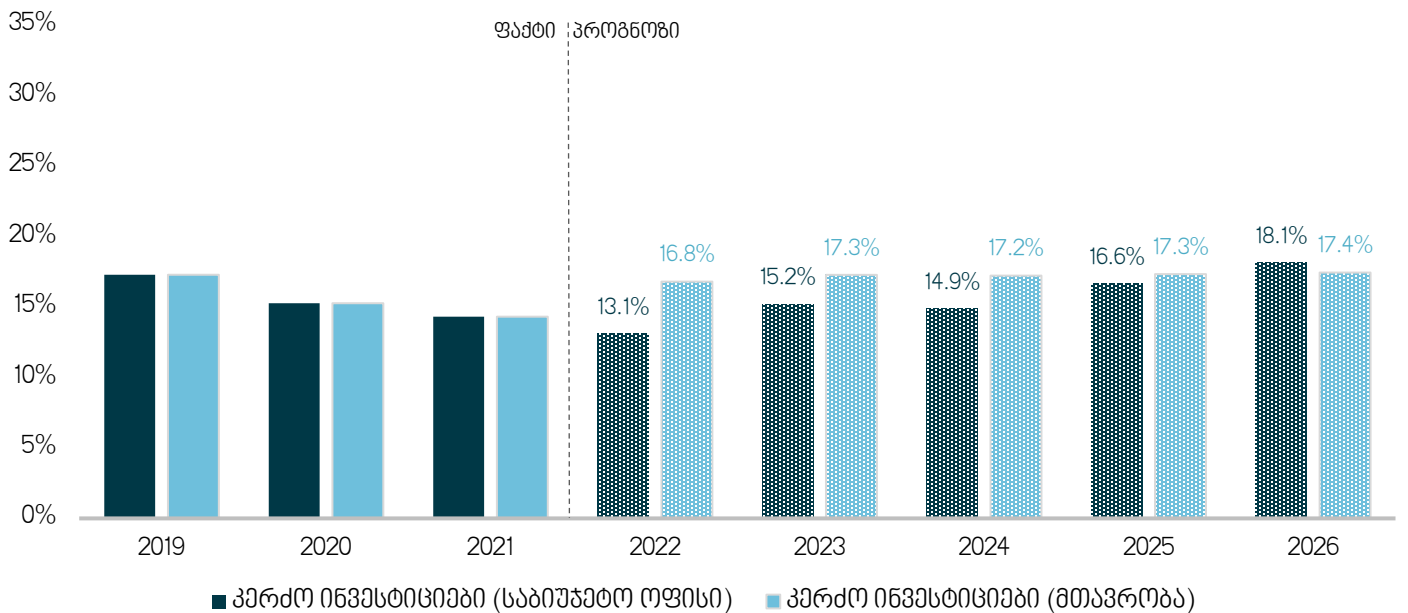

დიაგრამა 5: სამომხმარებლო ფასების ინდექსები, პერიოდის საშუალო.

დიაგრამა 6: მშპ-ის დეფლატორი.

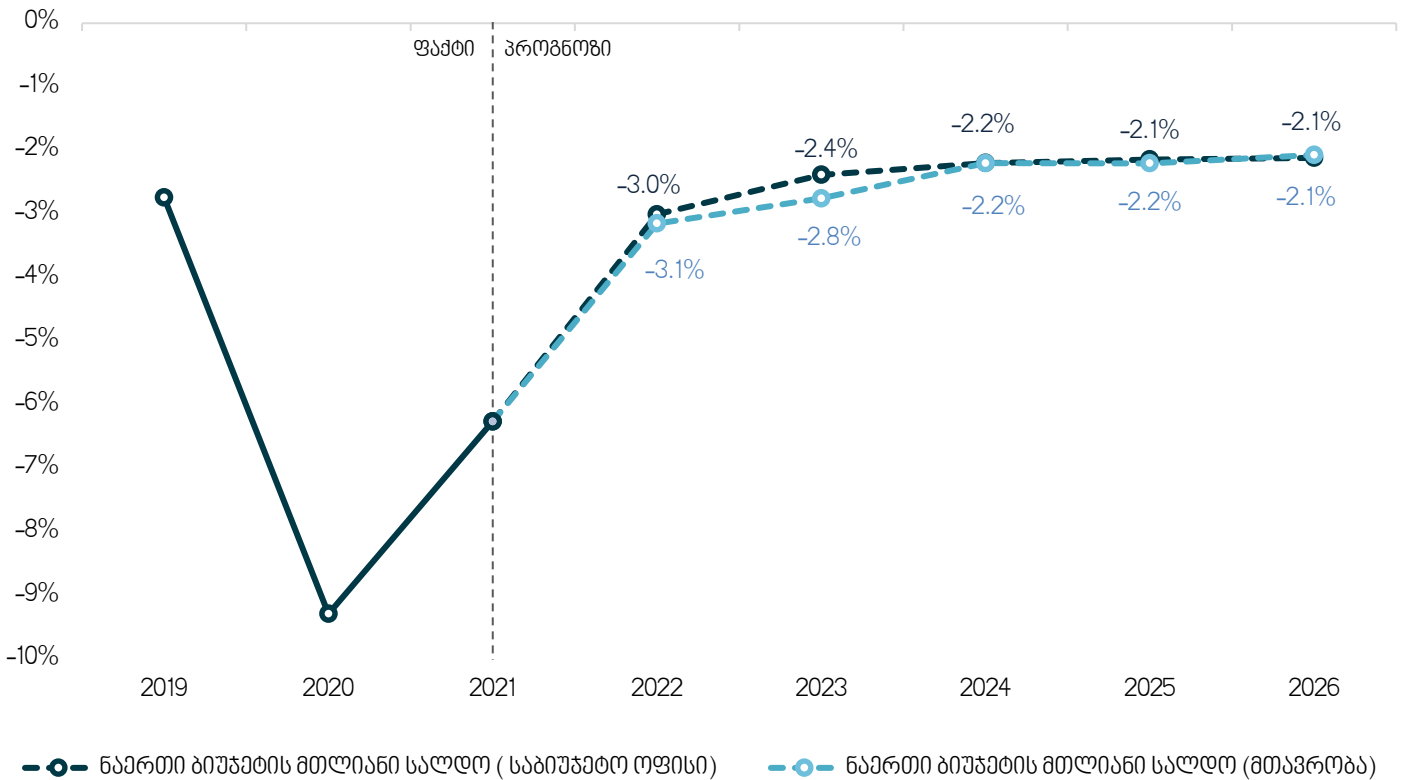
საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, გამოცოცხლებული ეკონომიკური აქტივობის პარალელურად კერძო ინვესტიციების მშპ-სთან ფარდობა 2023 წლისათვის 2022 წელთან შედარებით 2.1%-ული პუნქტით გაიზრდება და მშპ-ის 15.2%-ს მიაღწევს, საშუალოვადიან პერიოდში ზრდის ტენდენცია ექნება და 2026 წელს 18.1%-ს შეადგენს. საშუალოვადიან პერიოდში ზრდის ტრენდი ექნება კერძო დანახოვების მშპ-თან ფარდობასაც, 2023 წლისთვის იგი მშპ-ის 10.7%-ის, ხოლო 2026 წლისათვის - 15.9%-ის დონეზე დაფიქსირდება. აღსანიშნავია, რომ საშუალოვადიან პერიოდში მთლიანი დანახოვები კვლავ არ იქნება საკმარისი მთლიანი ინვესტიციების დასაფინანსებლად, ამიტომ ინვესტიციები დანარჩენი მსოფლიოსგან მიღებული სესხებით დაფინანსდება (მიმდინარე ანგარიშის უარყოფითი ბალანსი). მთავრობის პროგნოზის მიხედვით 2023 წლისათვის კერძო ინვესტიციების მშპ-თან ფარდობის ზრდა 17.3%-მდე არის მოსალოდნელი, საშუალოვადიან პერიოდში იგი უმნიშვნელოდ გაიზრდება და 2026 წლისთვის 17.4%-ს გაუტოლდება.

დიაგრამა 7: კერძო ინვესტიციები, მშპ-თან შეფარდება.

3. ფისკალური სექტორი

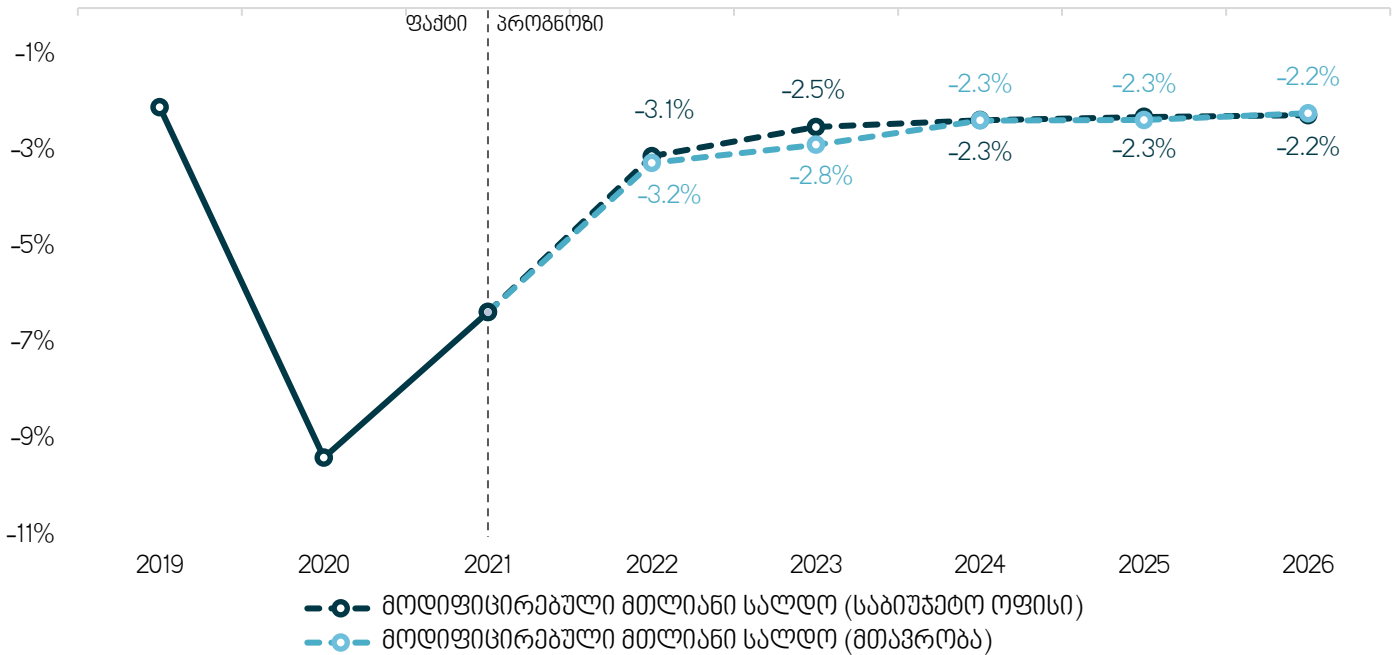
ფისკალური გარემოს ანალიზისათვის მნიშვნელოვანია ბიუჯეტის მთლიანი სალდოს მოცულობა როგორც საშუალოვადიან, ასევე - გრძელვადიან პერიოდში. პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, 2023 წლისთვის ნაერთი ბიუჯეტის მთლიანი სალდო⁹ (GFSM 2014) მშპ-თან მოსალოდნელი ფარდობა -2.4%-ს შეადგენს (2022 წლის ივნისის პროგნოზით იგი -2.9% იყო). ამასთან, საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, ე.წ. მოდიფიცირებული მთლიანი სალდო¹⁰ მარგენებელი (რომელიც ცალკეული მუხლების რეკლასიფიკაციით მიიღება და გამოიყენება IMF-ის პროგრამაში) 2023 წლისთვის -2.5%-ს გაუტოლდება.

დიაგრამა 8: ბიუჯეტის მთლიანი სალდო, მშპ-თან შეფარდება.

⁹ ბიუჯეტის მთლიანი სალდო = ბიუჯეტის შემოსავლებსა და ხარჯებს შორის სხვაობას გამოკლებული არაფინანსური აქტივების ცვლილება.

¹⁰ მოდიფიცირებული მთლიანი სალდო - ბიუჯეტის მთლიანი სალდოსა და ფინანსური აქტივების ცვლილებას შორის სხვაობა.

დიაგრამა 9: მოდიფიცირებული მთლიანი სალდო, მშპ-თან შეფარდება.

2023 წელს, საბიუჯეტო ოფისის ნაერთი ბიუჯეტის დეფიციტის¹¹ მარგენებელი (-2.4%) 0.4 პპ-ით ნაკლებია მთავრობის ანალოგიურ მარგენებელზე (-2.8%), რაც ძირითადად გამოწვეულია იმით, რომ საბიუჯეტო ოფისის ნაერთი ბიუჯეტის საგადასახადო შემოსავლები 236 მლნ ლარით აღემატება მთავრობის მარგენებელს. აღნიშნული განპირობებულია როგორც არაპირდაპირი, ისე პირდაპირი გადასახადების განსხვავებული პროგნოზით.

რაც შეეხება ერთიანი ბიუჯეტის დეფიციტს, რომელზეც 2019 წლიდან ვრცელდება „ეკონომიკური თავისუფლების შესახებ“ საქართველოს ორგანული კანონით ე.წ. ბიუჯეტის ბალანსის/დეფიციტის წესი, იგიც საშუალოვადიან პერიოდში ნაერთი ბიუჯეტის მსგავსად შემცირების ტენდენციას ავლენს. 2023 წელს საბიუჯეტო ოფისის ერთიანი ბიუჯეტის დეფიციტის მარგენებელია -2.6%, რაც 0.3 პროცენტული პუნქტით განსხვავდება მთავრობის ანალოგიური მარგენებლისგან (-2.9%) და 0.3 პპ-ით ნაკლებია საბიუჯეტო ოფისის მიერ 2022 წლის ივნისის თვეში გამოქვეყნებულ პროგნოზზე (-2.9%).

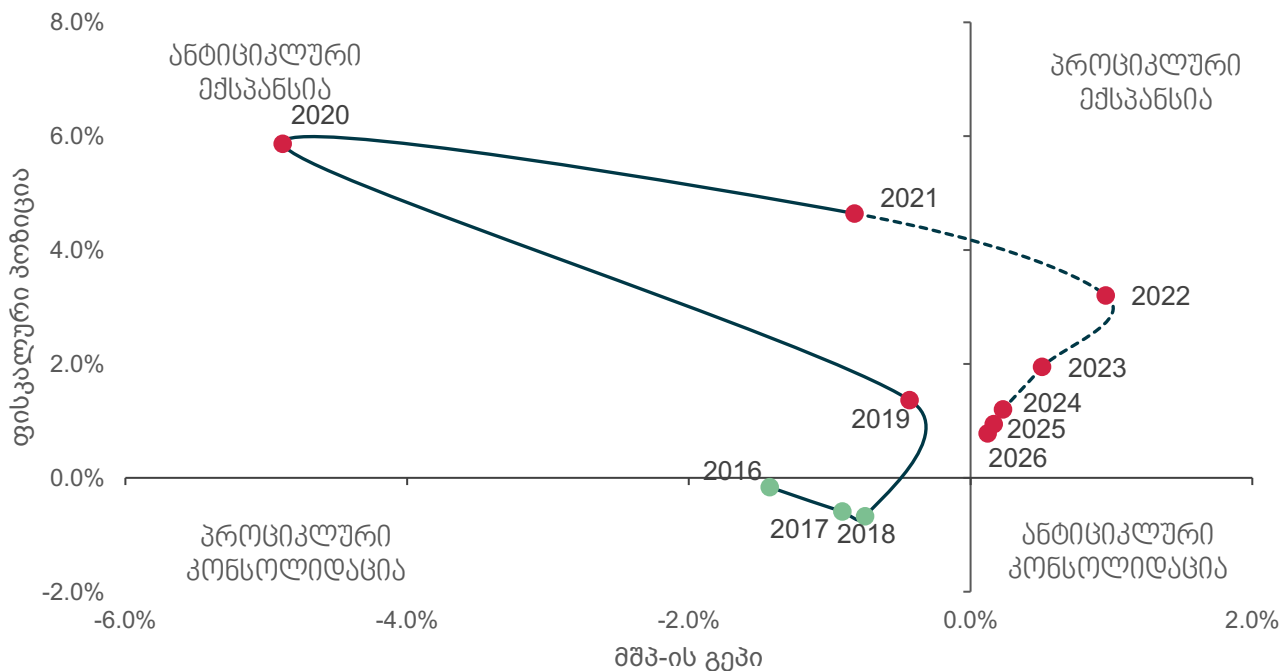
აქვე ხაზგასასმელია, რომ როგორც უკვე აღინიშნა, ნაერთი ბიუჯეტის ხარჯით ნაწილთან დაკავშირებით პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზების საბაზისო სცენარი ეყრდნობა მთავრობის მიერ წარმოდგენილ 2023-2026წწ. ძირითადი მონაცემებისა და მიმართულებების დოკუმენტით განსაზღვრულ ფისკალურ გეგმას საშუალოვადიანი პერიოდისათვის.

ფისკალური სექტორის ანალიზის დროს, აგრეთვე მნიშვნელოვანია საშუალოვადიანი პერიოდისათვის შეფასდეს ფისკალური ინდიკატორები ეკონომიკური განვითარების

¹¹ ბიუჯეტის დეფიციტი = ბიუჯეტის უარყოფითი მთლიანი სალდო.

ტენდენციებთან მიმართებით¹², კერძოდ - დისკრეციული ფისკალური პოლიტიკის მიმართულება და კავშირი ეკონომიკურ ციკლთან¹³.

საბიუჯეტო ოფისის შეფასებით, 2022-2026 წლებში ნაერთი ბიუჯეტის დეფიციტს (ციკლურად შესწორებული პირველადი მთლიანი სალდო) და შესაბამისად, დადებით ფისკალურ პოზიციას ემთხვევა მშპ-ის დადებითი გაპი, რაც კვლავ მცირე პროციკლურ ექსპანსიაზე¹⁴ მიუთითებს.

დიაგრამა 10: ფისკალური პოზიცია.

საგადასახადო შემოსავლებთან დაკავშირებით, საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, 2023 წლისათვის ნაერთი ბიუჯეტის საგადასახადო შემოსავლების მოცულობა 18,733 მლნ ლარს შეადგენს, რაც 1,565 მლნ ლარით აღემატება საბიუჯეტო ოფისის მიერ 2022 წლის ივნისში გაკეთებულ 2023 წლის საგადასახადო შემოსავლების საპროგნოზო მაჩვენებელს, ხოლო 236 მლნ ლარით აღემატება მთავრობის პროგნოზს (18,497 მლნ ლარი). უნდა აღინიშნოს, რომ განსხვავება შეინიშნება როგორც პირდაპირი, ისე არაპირდაპირი გადასახადების საპროგნოზო

¹² კვლევა ეყრდნობა დაშვებას, რომ ხარჯვითი პოლიტიკა სრულად დისკრეციულია: გადაწყვეტილებები ბიუჯეტის ხარჯვითი ნაწილის შესახებ არ მიიღება ეკონომიკური ციკლების მიხედვით.

¹³ იხილეთ საბიუჯეტო ოფისის კვლევითი პუბლიკაცია: ["ფისკალური პოლიტიკის შეფასება საქართველოსათვის: მიმართულება, ციკლურობა, მანევრირების რესურსი"](#).

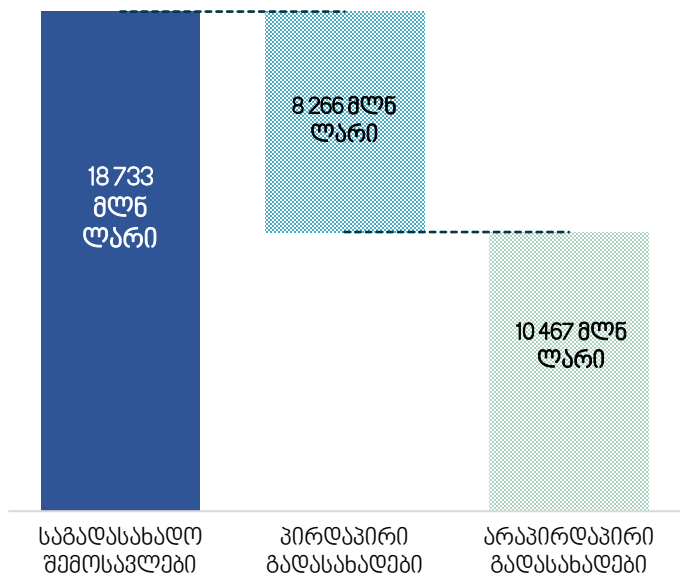
¹⁴ პროციკლური ექსპანსია - როდესაც ქვეყნის რეალური მშპ მეტია მის პოტენციურ დონეზე, მაგრამ ამ დროს სახელმწიფო ეკონომიკაში მეტ რესურსს დებს, ვიდრე იღებს (ფისკალური ექსპანსია), ანუ ეკონომიკური ზრდის დროს ხდება მისი სტიმულირება.

ანტიციკლური ექსპანსია - როდესაც ქვეყნის რეალური მშპ ჩამორჩება მის პოტენციურ დონეს, ხოლო ამ დროს სახელმწიფო ეკონომიკაში მეტ რესურსს დებს, ვიდრე იღებს (ფისკალური ექსპანსია), ანუ ეკონომიკის შენელების დროს ხდება მისი სტიმულირება.

ანტიციკლური კონსოლიდაცია - როდესაც ქვეყნის რეალური მშპ მეტია მის პოტენციურ დონეზე, ხოლო ამ დროს სახელმწიფო ეკონომიკაში ნაკლებ რესურსს დებს, ვიდრე იღებს (ფისკალური კონსოლიდაცია), ანუ ეკონომიკური ზრდის დროს ხდება დეფიციტის შემცირება.

პროციკლური კონსოლიდაცია - როდესაც ქვეყნის რეალური მშპ ჩამორჩება მის პოტენციურ დონეს, მაგრამ ამ დროს სახელმწიფო ეკონომიკაში ნაკლებ რესურსს დებს, ვიდრე იღებს (ფისკალური კონსოლიდაცია), ანუ ეკონომიკის შენელების დროს ხდება დეფიციტის შემცირება.

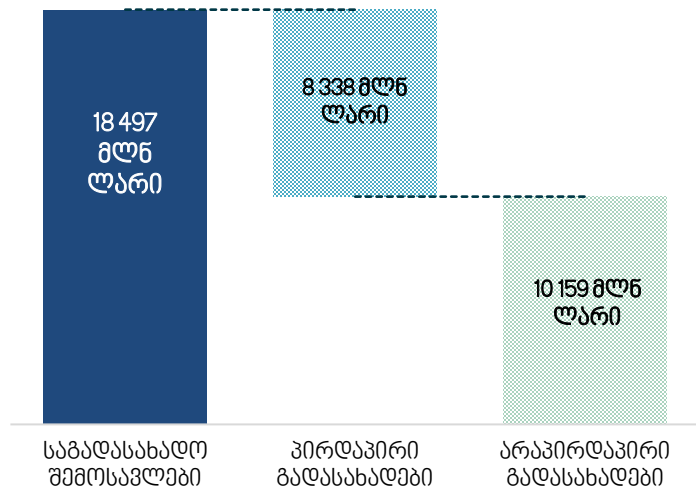
მარჯვენებლებს შორის¹⁵ (იხ. დიაგრამა 11-12). საბიუჯეტო ოფისის შეფასებით, 2023 წლისთვის საგადასახადო შემოსავლების მოცულობა მშპ-ის 23.1%-ს მიაღწევს, მთავრობის პროგნოზი კი 23.2%-ია. საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზის თანახმად, 2023-2026 წლებისათვის გადასახადების შეფარდება მშპ-თან საშუალოდ 23.0% იქნება.

საგადასახადო შემოსავლების კომპონენტების დონეზე ანალიზისას აღსანიშნავია, რომ საბიუჯეტო ოფისის შეფასებით, 2023 წელს პირდაპირი გადასახადების წილი მთლიან საგადასახადო შემოსავლებში 44.1%-ს შეადგენს. შესაბამისად, არაპირდაპირი გადასახადების წილი 55.9% იქნება. საბიუჯეტო ოფისის შეფასებით, საშუალოვადიან პერიოდში პირდაპირი გადასახადების წილი¹⁶ მოიმატებს, ხოლო შემცირდება არაპირდაპირი გადასახადების წილი. აღსანიშნავია, რომ მოცემული საშუალოვადიანი პროგნოზები ეყრდნობა არსებულ ფისკალურ პოლიტიკას და გათვალისწინებულია 2017-2021 წლებში

განხორციელებული საგადასახადო და საპენსიო რეფორმები. საბიუჯეტო პოლიტიკის შემდგომმა ცვლილებებმა, შესაძლოა, გამოიწვიოს განსხვავებები აღნიშნული პროგნოზებისაგან.

დიაგრამა 11: 2023 წლის საგადასახადო შემოსავლების პროგნოზი (საბიუჯეტო ოფისი)

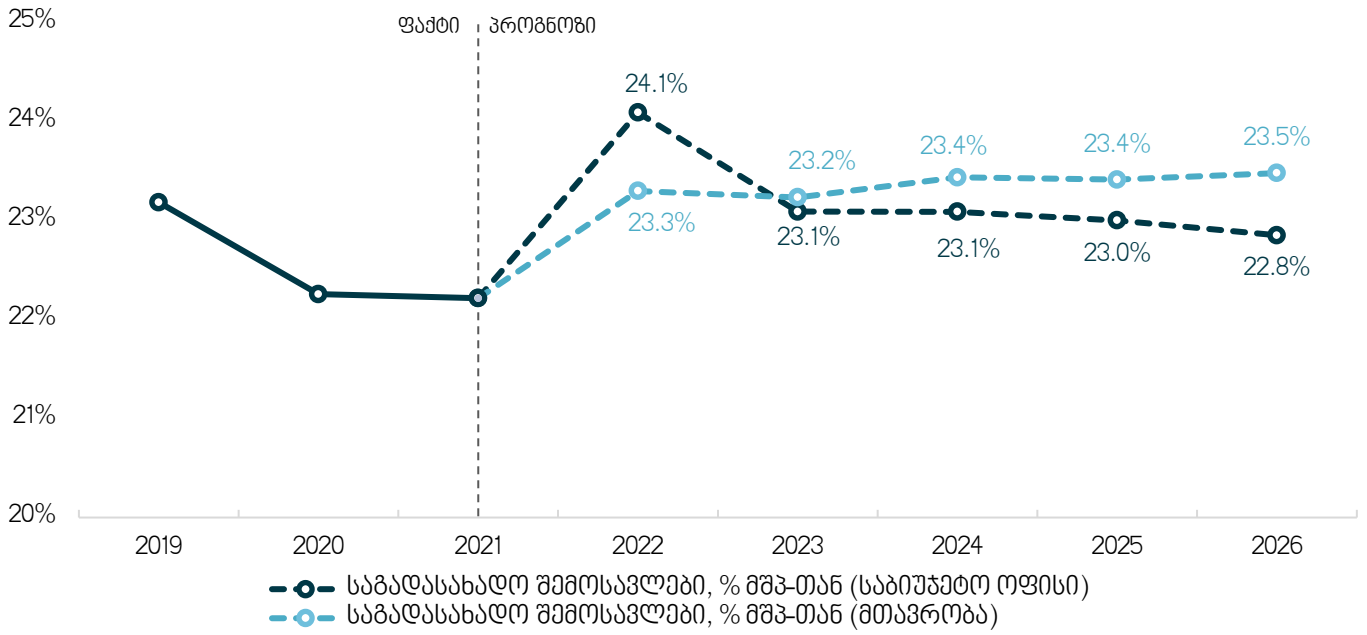

რაც შეეხება მთავრობის საგადასახადო შემოსავლების სტრუქტურას, მოსალოდნელია, რომ პირდაპირი გადასახადების წილი მთლიან საგადასახადო შემოსავლებში 2023 წლისათვის 45.1% იქნება, ხოლო საშუალოვადიან პერიოდში თავდაპირველად შემცირდება, შემდეგ კი უმნიშვნელოდ გაიზრდება.

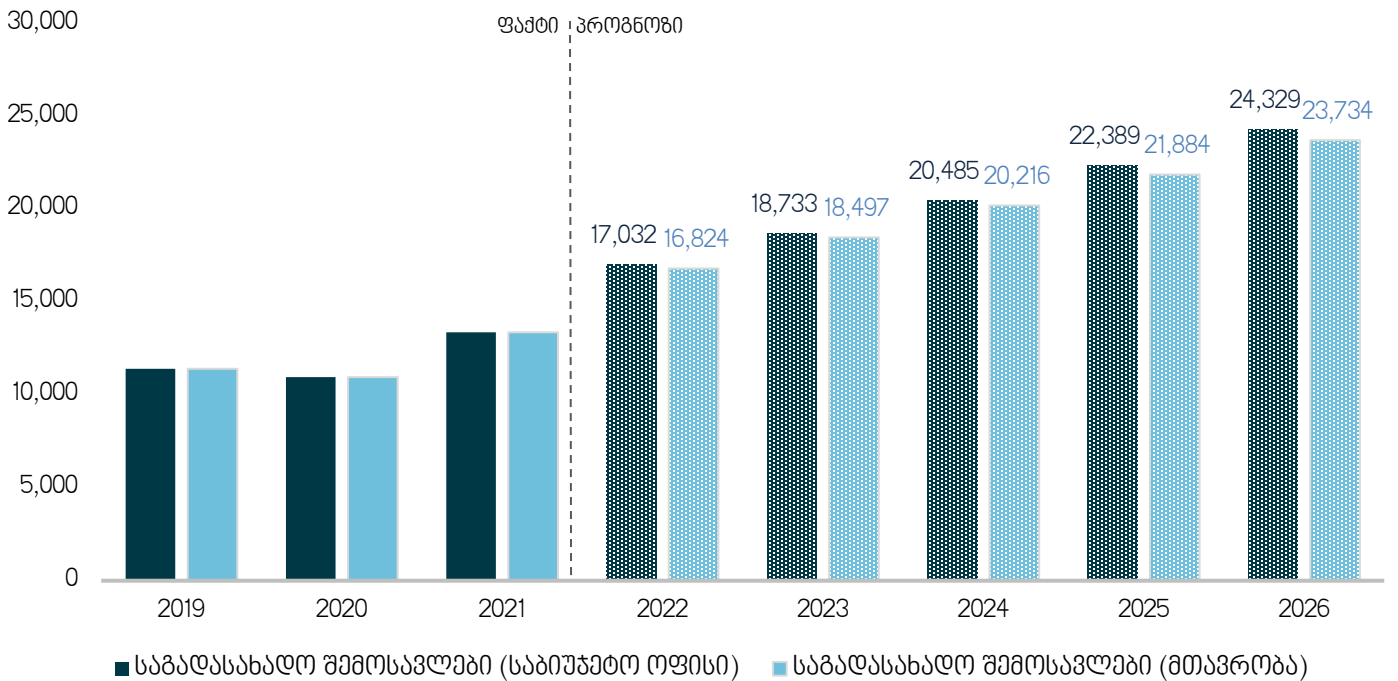
¹⁵ პირდაპირი გადასახადები ასევე მოიცავს სხვა გადასახადების საპროგნოზო შემოსავლებს.

¹⁶ საბიუჯეტო ოფისის აღნიშნული პროგნოზი ეყრდნობა შემდეგ დაშვებებს: მოგების გადასახადის რეფორმის გავლენა გამოვლინდება მომდევნო წლებში, ეკონომიკური განვითარების კვალდაკვალ გაიზრდება როგორც პირდაპირი გადასახადების ადმინისტრირება, ასევე ქონების გადასახადის პროგრესულობიდან გამომდინარე მისი წილიც საგადასახადო შემოსავლებში.

დიაგრამა 12: 2023 წლის საგადასახადო შემოსავლების პროგნოზი (მთავრობა)

დიაგრამა 13: საგადასახადო შემოსავლები, მშპ-თან შეფარდება.

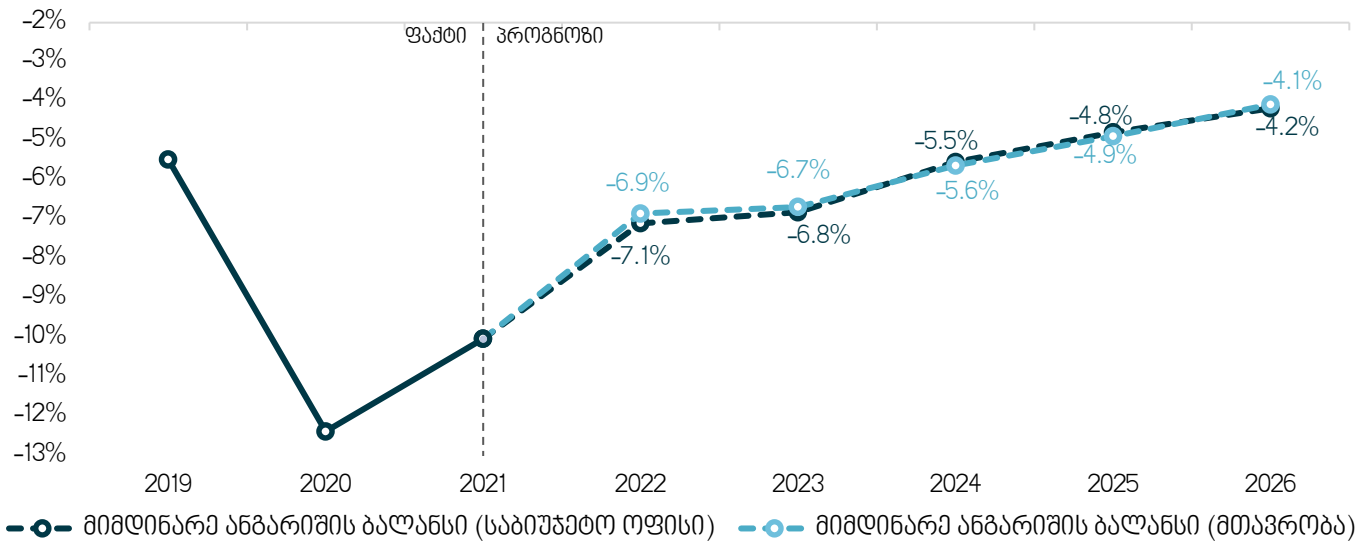

დიაგრამა 14: საგადასახადო შემოსავლები, მილიონი ლარი.

4. საგარეო სექტორი

პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, 2023 წლისთვის საგადასახდელო ბალანსის მიმდინარე ანგარიშის მოსალოდნელი დეფიციტი მშპ-ის 6.8%-ია, რაც 0.7 პროცენტული პუნქტით განსხვავდება ოფისის 2022 წლის ივნისის პროგნოზისგან (6.1%), ხოლო მთავრობის საპროგნოზო მაჩვენებელი მშპ-ის 6.7%-ს შეადგენს. საბიუჯეტო ოფისის შეფასებით მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი განაგრძობს გაუმჯობესებას და 2023-2026 წლებში საშუალოდ მშპ-ის -5.3%-ის ფარგლებში ჩამოყალიბდება, მთავრობის პროგნოზის მიხედვითაც დეფიციტი შეინარჩუნებს გაუმჯობესების ტენდენციას და 2023-2026 წლებში საშუალოდ მშპ-ის -5.3%-ის ფარგლებში ჩამოყალიბდება.

საბიუჯეტო ოფისის მიხედვით, მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტის მოსალოდნელი კლების მთავარი მამოძრავებელი ძალა შიდა დანაზოგების საპროგნოზო ზრდაა.¹⁷ საანგარიშო პერიოდში გაიზარდა მშპ-ში ინვესტიციების წილი, ასევე გაიზარდა შიდა დანაზოგები, რაც მიმდინარე ანგარიშის ბალანსის გაუმჯობესებასაც უზრუნველყოფს. ამ მხრივ აღსანიშნავია კერძო დანაზოგების მნიშვნელოვანი ზრდა.

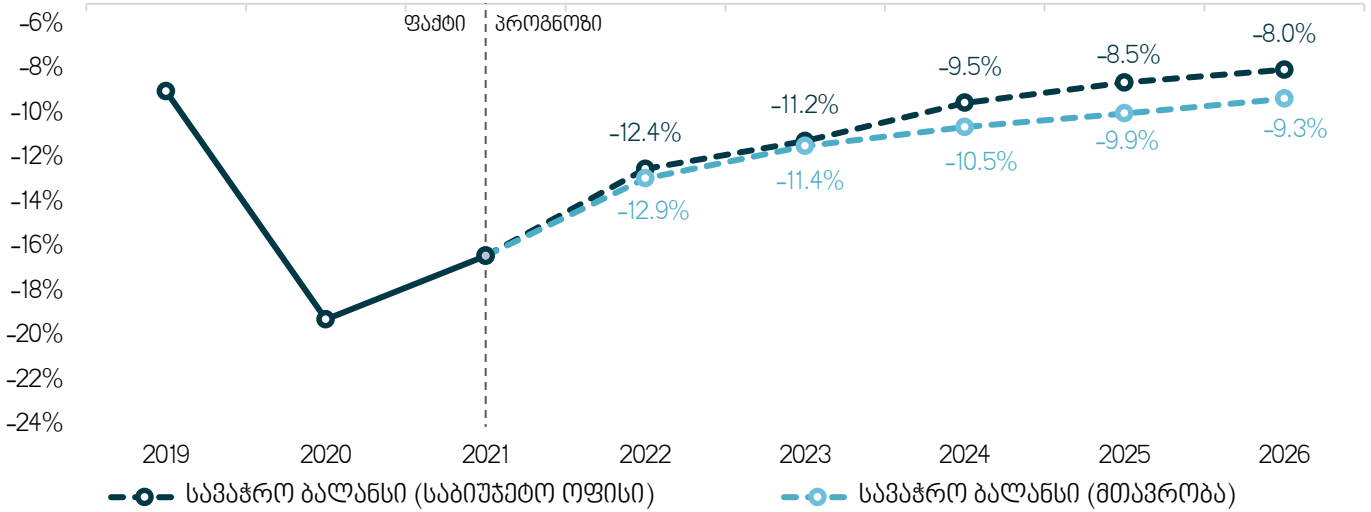
დიაგრამა 15: მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი, მშპ-თან შეფარდება.

რაც შეეხება მიმდინარე ანგარიშის კომპონენტებს:

- საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტის ფორმირების მნიშვნელოვანი განმაპირობებელი ფაქტორი სავაჭრო ბალანსის მოსალოდნელი დინამიკაა. Covid-19-ით გამოწვეული პრობლემებიდან გამომდინარე, 2020 წელს მნიშვნელოვნად შემცირდა ექსპორტის და იმპორტის მოცულობა, თუმცა 2021 წლიდან საგარეო აქტივობა საგრძნობლად გამოცოცხლდა. აღნიშნული ტენდენცია შენარჩუნებულია 2022 წლის პირველ ნახევარშიც და, ყოველივე აქედან გამომდინარე, მოსალოდნელია, რომ საგარეო ვაჭრობის მოცულობა მნიშვნელოვნად გაიზარდება და

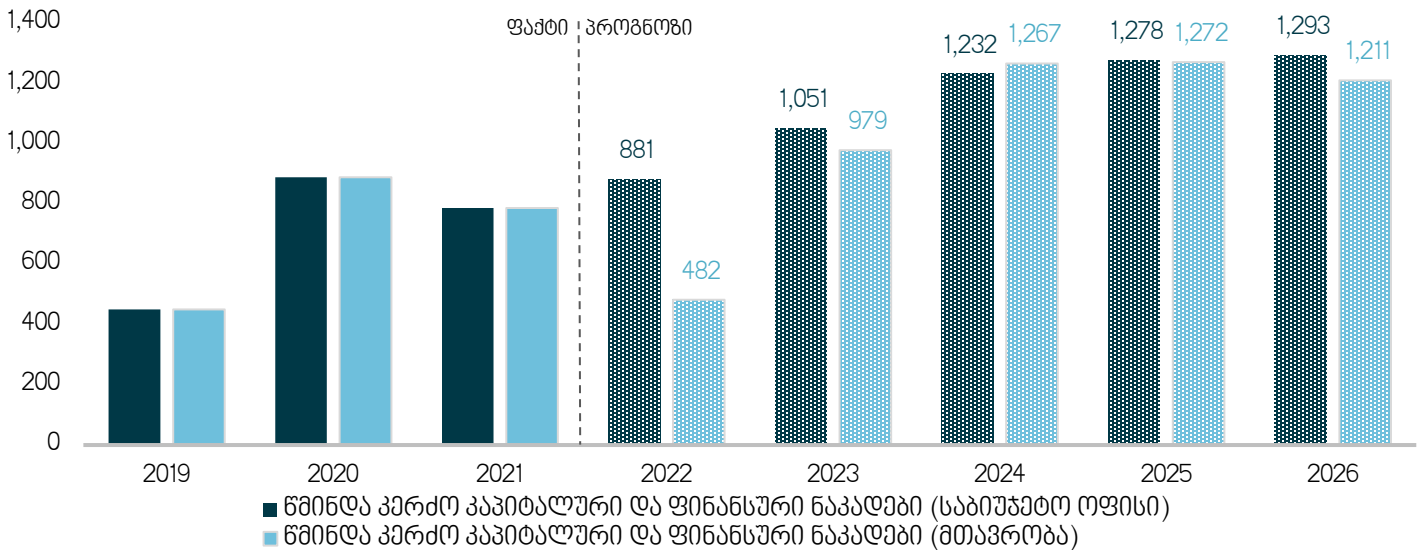
¹⁷ მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი შეგვიძლია განვიხილოთ როგორც მთლიანი ინვესტიციებისა და მთლიანი დანაზოგების სხვაობა - დეფიციტი ნიშნავს, რომ დანაზოგები არაა საკმარისი ინვესტიციების დასაფინანსებლად და ქვეყანა სესხს იღებს დანარჩენი მსოფლიოსგან.

სავაჭრო ბალანსი განაგრძობს გაუმჯობესდებას როგორც 2022, ასევე 2023 წელსაც. საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, სავაჭრო დეფიციტი 2023 წელს მშპ-ის 11.2%-ს მიაღწევს, მთავრობის პროგნოზით კი დეფიციტი 11.4% იქნება. საბიუჯეტო ოფისის მიხედვით მიმდინარე ანგარიში და სავაჭრო ბალანსი საშუალოვადიან პერიოდში გაუმჯობესების ტენდენციით ხასიათდება, რაც ნიშნავს, რომ ქვეყნის შიდა მიწოდება უკეთ უზრუნველყოფს მთლიანი მოთხოვნის დაკმაყოფილებას.

დიაგრამა 16: სავაჭრო ბალანსი, მშპ-თან შეფარდება.

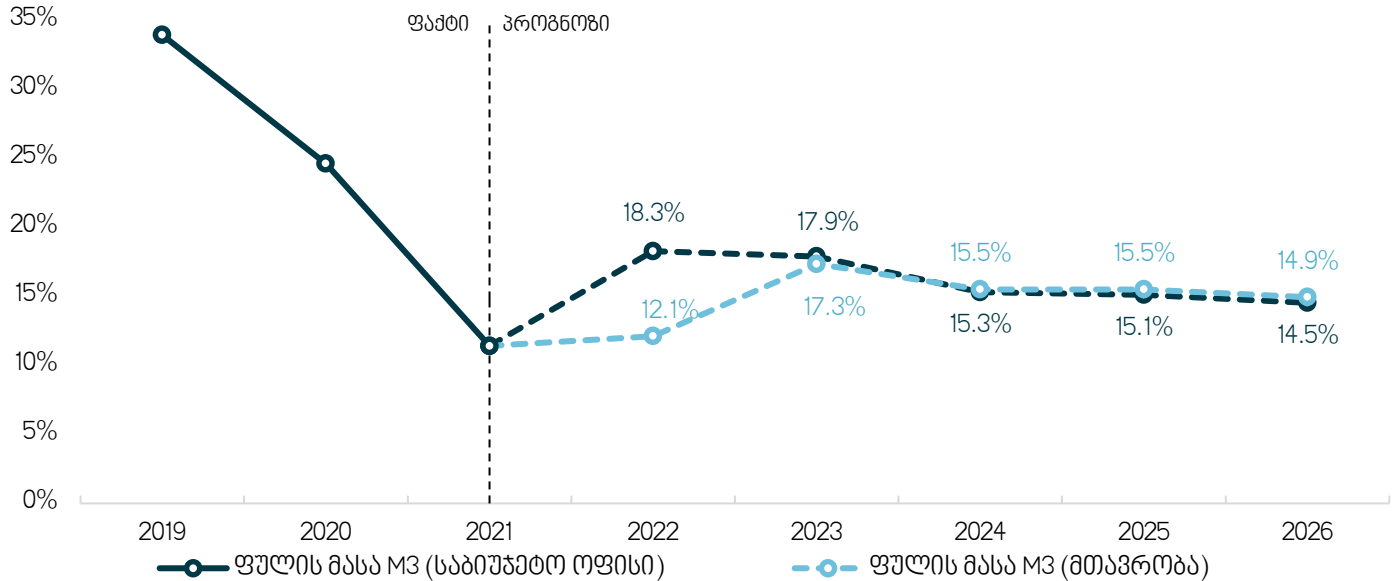
რაც შეეხება მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტის დაფინანსების წყაროებს, საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, 2023 წლისთვის წმინდა კერძო კაპიტალური და ფინანსური ნაკადების მოსალოდნელი მოცულობა 1,051 მლნ აშშ დოლარს გაუტოლდება და საშუალოვადიან პერიოდში გაიზრდება, ხოლო მთავრობის პროგნოზით, წმინდა კერძო კაპიტალური და ფინანსური ნაკადები 2023 წელს 979 მლნ აშშ დოლარი იქნება და საშუალოვადიან პერიოდში გაიზრდება.

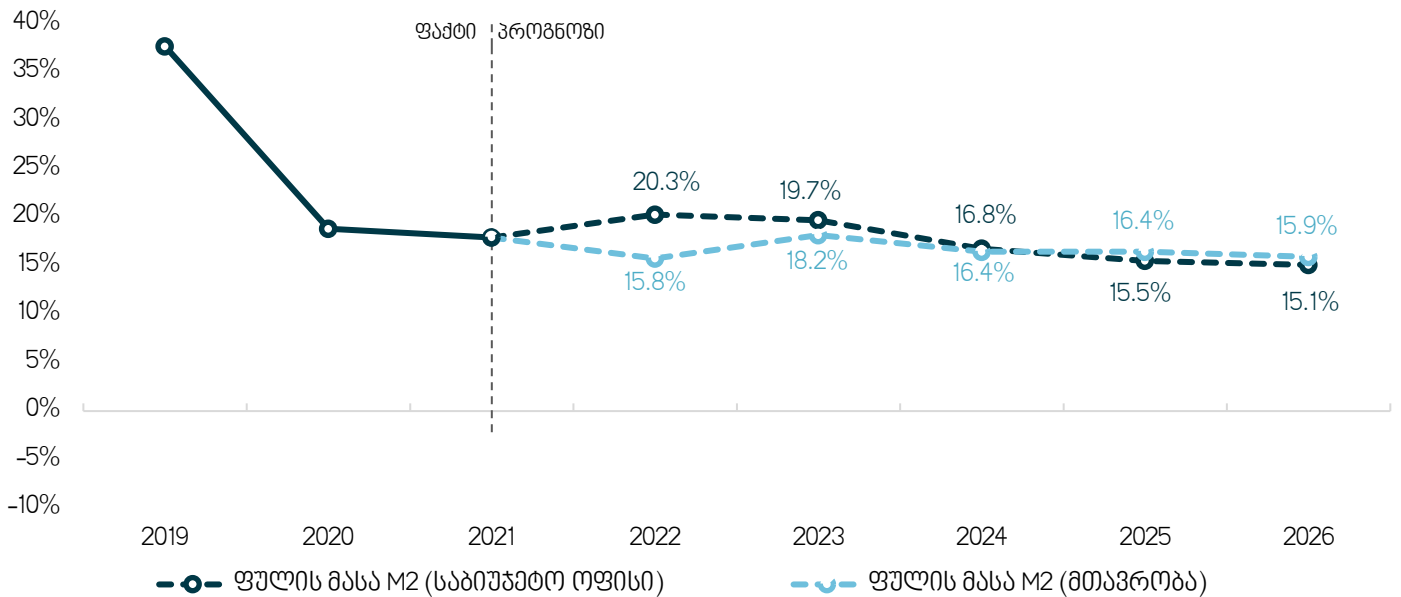
დიაგრამა 17: წმინდა კერძო და კაპიტალური ნაკადები, მლნ აშშ დოლარი.

5. მონეტარული სექტორი

საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, 2023 წლისთვის ფულის მასა M3 აგრეგატის მოცულობა 47,189 მლნ ლარს გაუტოლდება, ხოლო ზრდის წლიური ტემპი - 17.9%-ს. თავის მხრივ, ფულის მასა M2 აგრეგატის მოსალოდნელი მოცულობა 23,193 მლნ ლარია, ზრდა კი - 19.7%.

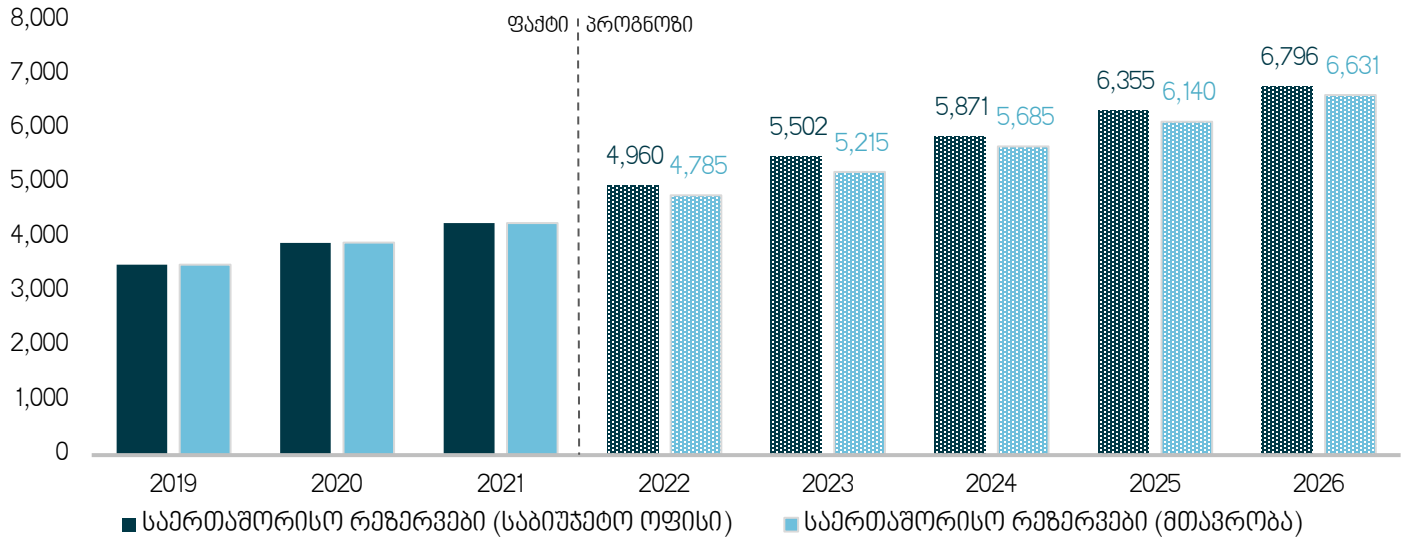

დიაგრამა 18: ფულის მასის M3 ზრდის ტემპი.

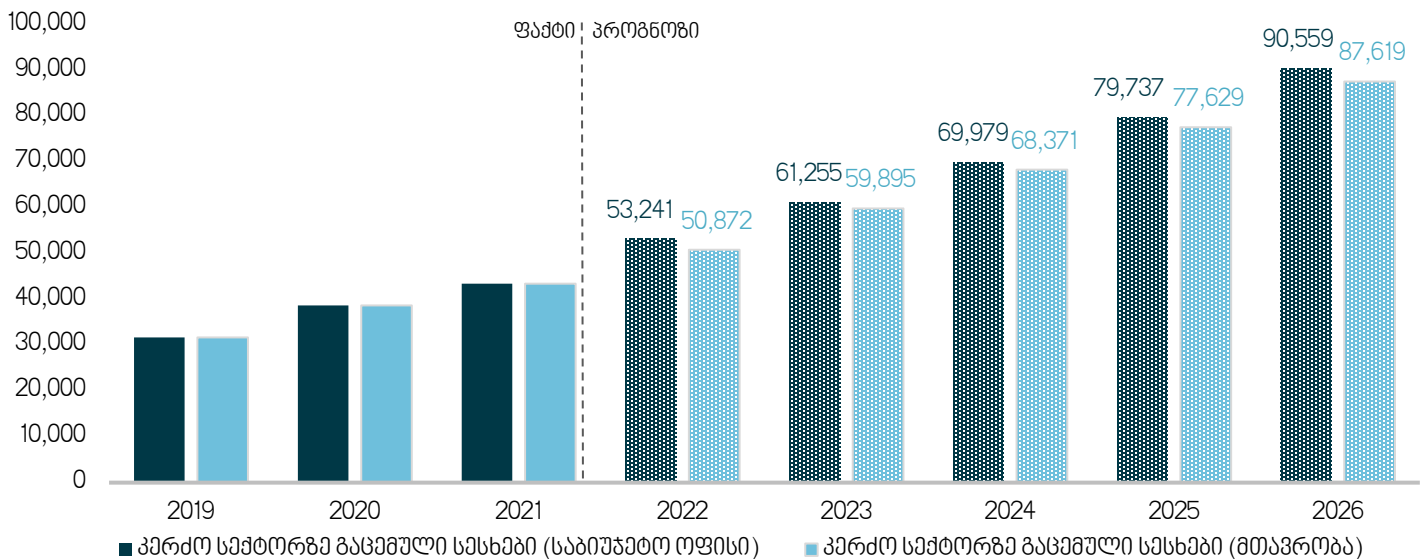
დიაგრამა 19: ფულის მასის M2 ზრდის ტემპი.

საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, 2023 წლისათვის მოსალოდნელია საერთაშორისო რეზერვების 10.9%-ით ზრდა. შესაბამისად, 2023 წელს რეზერვების მოცულობა 5,502 მლნ აშშ დოლარს მიაღწევს (4.0 თვის იმპორტის ჯერადი¹⁸), ხოლო 2023-2026 წლების საშუალო მოცულობა 6,131 მლნ აშშ დოლარი იქნება.

დიაგრამა 20: საერთაშორისო რეზერვები, მლნ აშშ დოლარი.

რაც შეეხება კერძო სექტორზე გაცემულ სესხებს, საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, 2023 წლისთვის აღნიშნული მაჩვენებელი 61,255 მლნ ლარს მიაღწევს, რაც (1,361 მლნ ლარი) მეტია სამთავრობო პროგნოზთან შედარებით. აღნიშნული ტენდენცია ნარჩუნდება საშუალოვადიან პერიოდში.

დიაგრამა 21: კერძო სექტორზე გაცემული სესხები. ნაშთები. მლნ ლარი.

¹⁸ რეზერვების ადეკვატურობის შესაფასებლად, როგორც წესი, გამოიყენება 3 თვის იმპორტის ჯერადი - https://www.imf.org/external/np/pdr/debtres/#III_B

6. მაკროეკონომიკური სცენარები

მაკროეკონომიკური სცენარები წარმოადგენს ეკონომიკის საბაზისო, ყველაზე მეტად მოსალოდნელი სცენარიდან გაუთვალისწინებელი გადახრის შემთხვევაში ქვეყნის ეკონომიკის შესაძლო განვითარების მოდელებს.

2023 წლისათვის საბაზისო, ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარების დაშვებებს შორის ძირითადი განსხვავება რუსეთ-უკრაინის ომის მოსალოდნელ გავლენებშია (ომის გავლენა ნავთობპროდუქტებსა და სურსათის ფასებზე როგორც რეგიონის, ასევე მსოფლიო ბაზრებზე, აგრეთვე, საინვესტიციო გარემოზე, რუსეთისთვის დაწესებული სანქციების კუთხით მსოფლიო ეკონომიკაზე და ა.შ.). გამომდინარე იქიდან, რომ რუსეთ-უკრაინის ომი კვლავ გრძელდება, საპროგნოზო პერიოდისთვის გაურკვევლობა კვლავ რჩება.

საბაზისო მოდელი უშვებს, რომ საქართველოში 2023 წელს რუსეთ-უკრაინის ომს ექნება გავლენა, თუმცა ძლიერად ვერ დააზარალებს ქვეყნის ეკონომიკას, საგარეო ვაჭრობის სფეროში კვლავ მზარდი ტენდენცია გვექნება. გაიზრდება როგორც საქონლის, ისე მომსახურების ექსპორტი და შესაბამისად, გაუმჯობესდება ტურიზმის მაჩვენებლები.

შესაძლებელია განვიხილოთ მაკროეკონომიკური განვითარების ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარები.

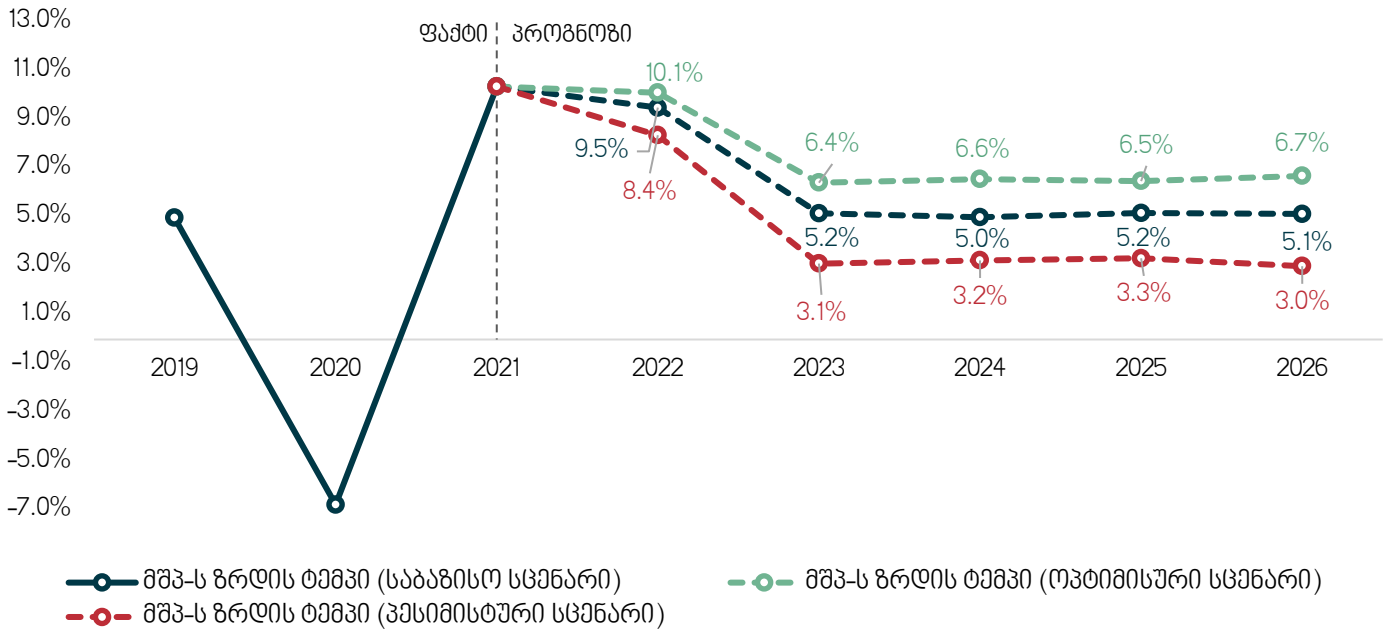
ოპტიმისტური სცენარი გულისხმობს დაშვებას, რომ საბაზისო სცენართან შედარებით მოხდება ეკონომიკის უფრო სწრაფი ტემპით გამოცოცხლება და საგარეო დისბალანსის აღმოფხვრა. ამავე დაშვების მიხედვით, 2023 წელს საქართველოს ეკონომიკა დანარჩენ მსოფლიოსთან ერთად უფრო სწრაფად განაგრძობს ზრდას და რუსეთ-უკრაინის ომის მოსალოდნელი შედეგები ეკონომიკაზე ვეღარ მოახდენს ძლიერ უარყოფით გავლენას. ამავე სცენარის მიხედვით, როგორც საქართველოში, ისე დანარჩენ მსოფლიოში აღნიშნულ ომს არ მოჰყვება ფისკალური/ვალის მდგრადობის პრობლემები და მსოფლიო შეინარჩუნებს ჯანსაღ ფისკალურ პოზიციებს. ოპტიმისტური სცენარის მიხედვით, საქართველოში 2023 წლიდან უფრო მეტად გამოცოცხლდება ტურისტული სექტორი და უფრო მეტად გაიზრდება საგარეო მოთხოვნა. საშუალოვადიან პერიოდში ოპტიმისტური სცენარი გულისხმობს მუდმივად დადებით შოკს ქვეყანაში და მაღალ ეკონომიკურ ზრდას.

პესიმისტური სცენარი გულისხმობს დაშვებას, რომ რუსეთ-უკრაინის ომის გავლენა შედარებით გვიან აისახება საქართველოს ეკონომიკაზე და შესაბამისად, ომის შესაძლო შედეგები აისახება საშუალოვადიანი პერიოდის ეკონომიკურ მაჩვენებლებზე. პესიმისტური სცენარის მიხედვით, ასევე მოსალოდნელია, რომ ტურისტული ნაკადების გამოცოცხლება, რომელიც დაწყებულია 2021 წლიდან, გაგრძელდება 2023 წელსაც, თუმცა მისი ტემპები ნაკლები იქნება საშუალოვადიან პერიოდში საბაზისო სცენარის დაშვებასთან შედარებით. საშუალოვადიან პერიოდში პესიმისტური სცენარი გულისხმობს დაშვებას, რომ ეკონომიკის მაღალი ზრდა ძნელად მისაღწევი იქნება და შემცირებული ეკონომიკური აქტივობების ფონზე შემცირდება ასევე წარმოების პოტენციალიც.

6.1 ძირითადი დაშვებები

საბუჯეტო ოფისის მაკროეკონომიკური მოდელის (PBOMFM) სხვადასხვა სცენარი ეფუძნება შოკების რეალიზაციის პირობებში ორი ძირითადი მაკროეკონომიკური ინდიკატორის: ინფლაციისა და რეალური მშპ-ის ცვლილებებს. დანარჩენი მაკროეკონომიკური ცვლადების საბაზისო სცენარიდან გადახრები განპირობებულია ინფლაციისა და მშპ-ის ზრდის შოკებით.

რეალური მშპ-ის ზრდის ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარები წარმოადგენს ზემოთ აღწერილი დაშვებების შესაძლო რეალიზაციის შედეგად საბაზისო სცენარიდან გადახრას.

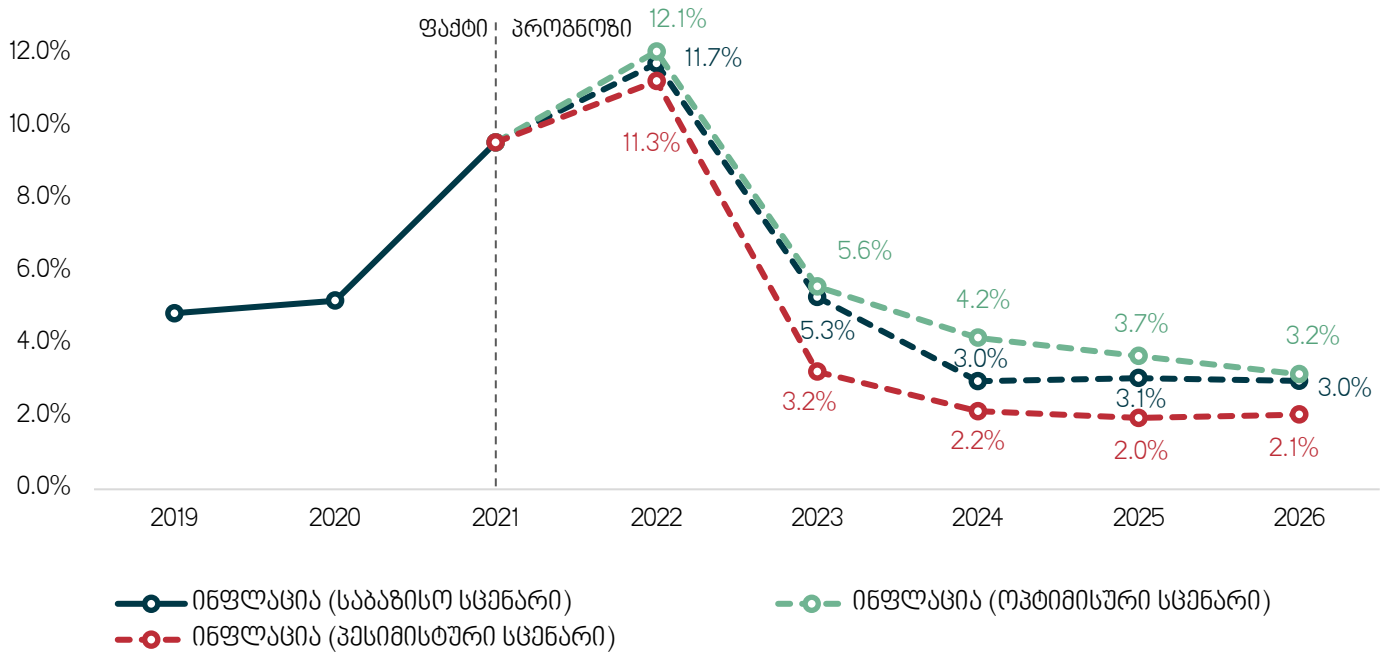
დიაგრამა 22: რეალური მშპ-ის ზრდის ტემპი (საბაზისო, ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარები).

მაკროეკონომიკური სცენარები ეფუძნება დაშვებას რომ, ოპტიმისტური სცენარის შემთხვევაში, მთლიანი საშუალოვადიანი პერიოდის განმავლობაში პერმანენტულად დადებითი შოკები რეალიზდება, ხოლო, უარყოფითი სცენარის დროს, ყოველ წელს საბაზისო სცენართან შედარებით ეკონომიკური განვითარების უარყოფითი ტენდენციებია მოსალოდნელი.

ამ დაშვებების გათვალისწინებით, ოპტიმისტური სცენარის შემთხვევაში, 2023-2026 წლებში ეკონომიკის საშუალო რეალური ზრდის ტემპი 6.5% იქნება, ხოლო პესიმისტურის შემთხვევაში - 3.2%.

რაც შეეხება სამომხმარებლო ფასების ინფლაციას, მისი ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარები ითვალისწინებს წლების განმავლობაში ინფლაციის ტენდენციებს ეკონომიკური ზრდისა და შენელებისას, აგრეთვე - ინფლაციის საპროგნოზო მოდელის შეფასების შეცდომას.

ოპტიმისტური სცენარის შემთხვევაში მოსალოდნელია, რომ ინფლაცია მუდმივად გადააჭარბებს საბაზისო სცენარს (საშუალოდ 4.2%), ხოლო პესიმისტური სცენარის შემთხვევაში მუდმივად ნაკლები იქნება საბაზისო სცენარზე (საშუალოდ 2.4%).

დიაგრამა 23: ინფლაცია (საბაზისო, ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარები).

რეალური მშპ-ისა და ინფლაციის ოპტიმისტური სცენარების კომბინაცია წარმოადგენს მთლიანი მოდელის ოპტიმისტური სცენარის საფუძველს, ხოლო პესიმისტური სცენარების კომბინაცია ეკონომიკური განვითარების პესიმისტური სცენარის ბაზისია.

მოდელი ეყრდნობა დაშვებას, რომ მნიშვნელოვანი მაკროეკონომიკური შოკები, პირველ რიგში, სწორედ ამ ორ ინდიკატორზე მოახდენს გავლენას. თავის მხრივ, რეალური მშპ-ის ზრდა და ინფლაცია გავლენას ახდენს ერთმანეთზე, რაც აგრეთვე ეკონომიკური შინაარსის მატარებელია.

საბაზისო სცენართან შედარებით მაღალი ეკონომიკური ზრდა ნიშნავს საბაზისო სცენართან შედარებით გაზრდილ ერთობლივ მოთხოვნას და, შესაბამისად, გაზრდილ ფასებს, ხოლო ეკონომიკის ზრდის მუდმივი დაბალი ტემპი ერთობლივი მოთხოვნის და, შესაბამისად, ფასების კლებას განაპირობებს. თავის მხრივ, საბაზისო სცენართან შედარებით, მაღალი და სტაბილური ინფლაცია ხელს უწყობს მოხმარების სტიმულირებას, რაც ზრდის ერთობლივ მოთხოვნას და, შესაბამისად, გამოშვებას, ხოლო დაბალი ინფლაცია დაბოგვის სტიმულებს ქმნის და საშუალოვადიან პერიოდში მოთხოვნას ამცირებს.

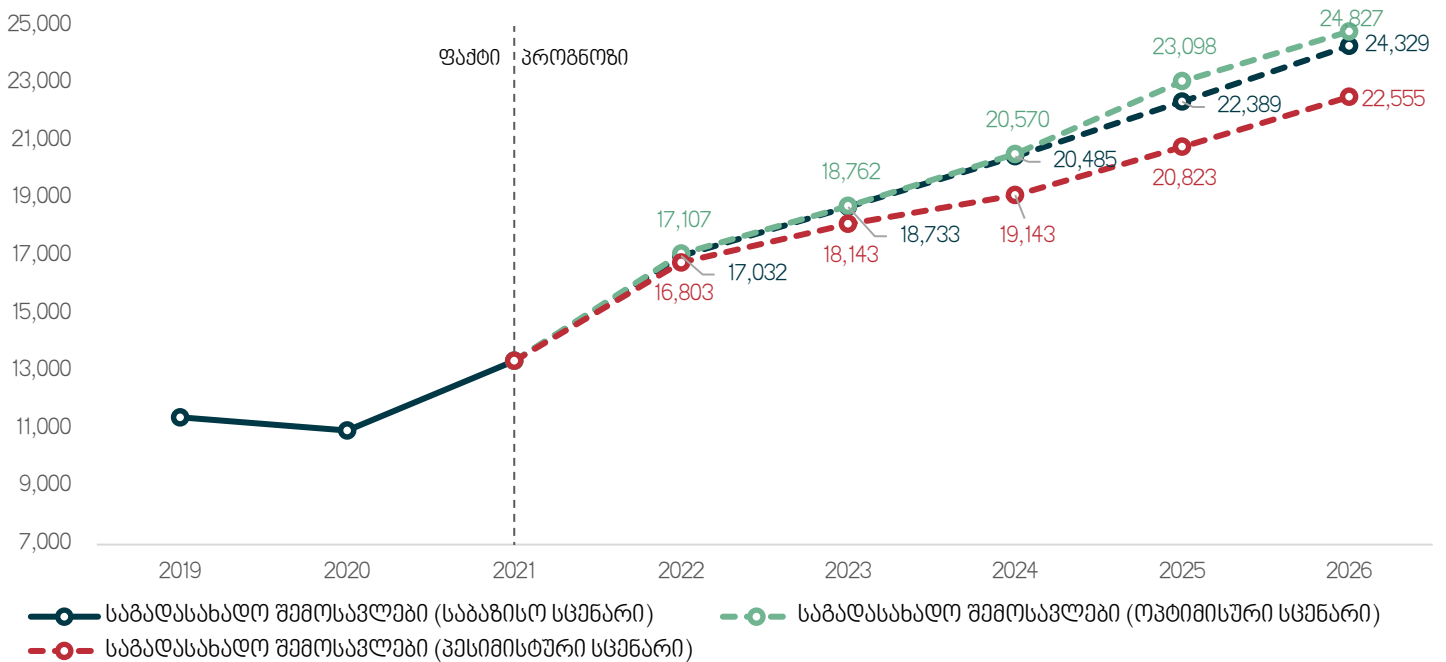
პესიმისტური და ოპტიმისტური სცენარები აგებულია იმ დაშვებით, რომ მთავრობის ხარჯვითი პოლიტიკა წარიმართება ისე, როგორც მთავრობის მიერ წარმოდგენილ ოპტიმისტურ და პესიმისტურ სცენარებშია ასახული. საბიუჯეტო ოფისის ოპტიმისტური სცენარი მოიცავს მთავრობის ოპტიმისტურ ხარჯვით პოლიტიკას, ხოლო პესიმისტურ სცენარში მთავრობის პესიმისტური სცენარით გათვალისწინებული ხარჯვითი პოლიტიკაა გათვალისწინებული¹⁹.

¹⁹ საქართველოს პარლამენტში 2022 წლის 4 ნოემბერს „საქართველოს 2023 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის შესახებ“ საქართველოს კანონის პროექტზე (გადამუშავებული ვარიანტი) თანდართული 2023-2026წწ. ძირითადი მონაცემებისა და მიმართულებების დოკუმენტით წარმოდგენილი საპროგნოზო მაჩვენებლები.

6.2 ოპტიმისტური და პესიმიისტური სცენარები

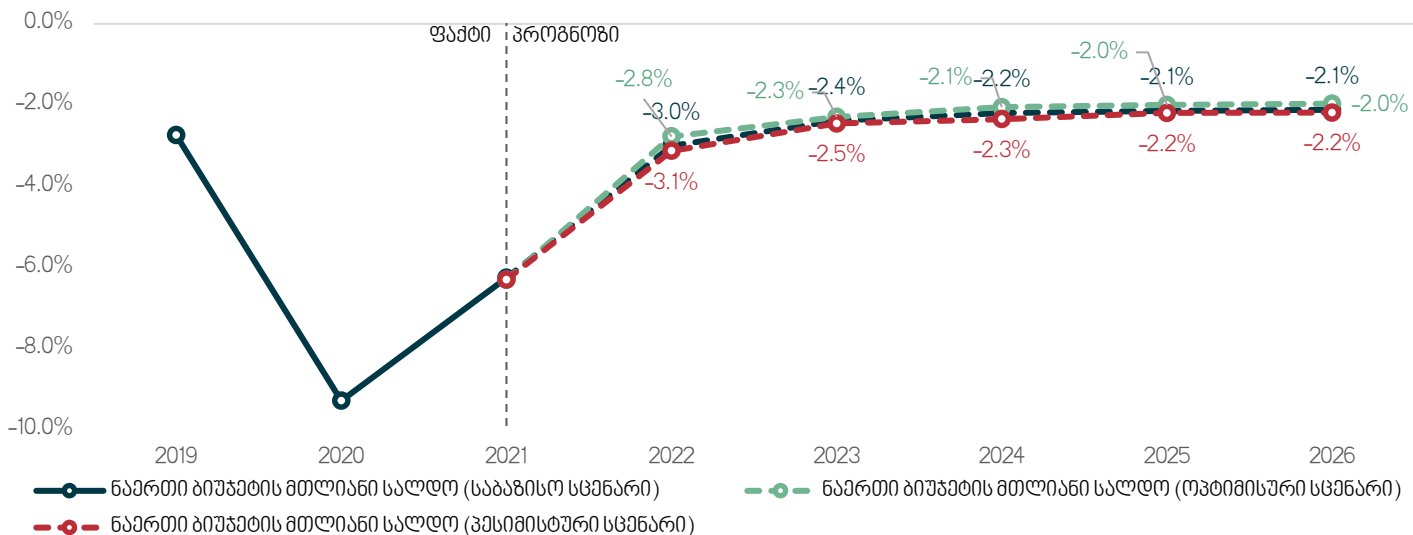
რაც შეეხება ეკონომიკურ სცენარებს სექტორების მიხედვით:

მაღალი ეკონომიკური ზრდა და ფასების მაღალი დონე განაპირობებს იმას, რომ საბაზისო სცენართან შედარებით იზრდება გადასახადების დასაბეგრი ბაზა და, შესაბამისად, ბიუჯეტში მობილიზებული გადასახადები, ხოლო უარყოფითი სცენარის განვითარების შემთხვევაში მოსალოდნელია, რომ გადასახადების მოცულობა საბაზისო პროგნოზთან შედარებით შემცირდება.

დიაგრამა 24: საგადასახადო შემოსავლები (საბაზისო, ოპტიმისტური და პესიმიისტური სცენარები).

ასევე აღსანიშნავია, რომ საბიუჯეტო ოფისის სცენარების მიხედვით განსხვავებულ საგადასახადო შემოსავლების პროგნოზთან ერთად, ხარჯებში გათვალისწინებულია მთავრობის მიერ წარმოდგენილი შესაბამის ოპტიმისტურ და პესიმიისტურ სცენარებში ასახული ხარჯების მოცულობები. ეს ყოველივე პირდაპირ აისახება ნაერთი ბიუჯეტის დეფიციტის ცვლილებაზე, რომელიც განსხვავდება როგორც საბიუჯეტო ოფისის საბაზისო პროგნოზებისაგან, ისე მთავრობის ოპტიმისტური და პესიმიისტური სცენარებისაგან (იხ. დანართები 7 და 8).

დიაგრამა 25: ნაერთი ბიუჯეტის მთლიანი სალდო (საბაზისო, ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარები).

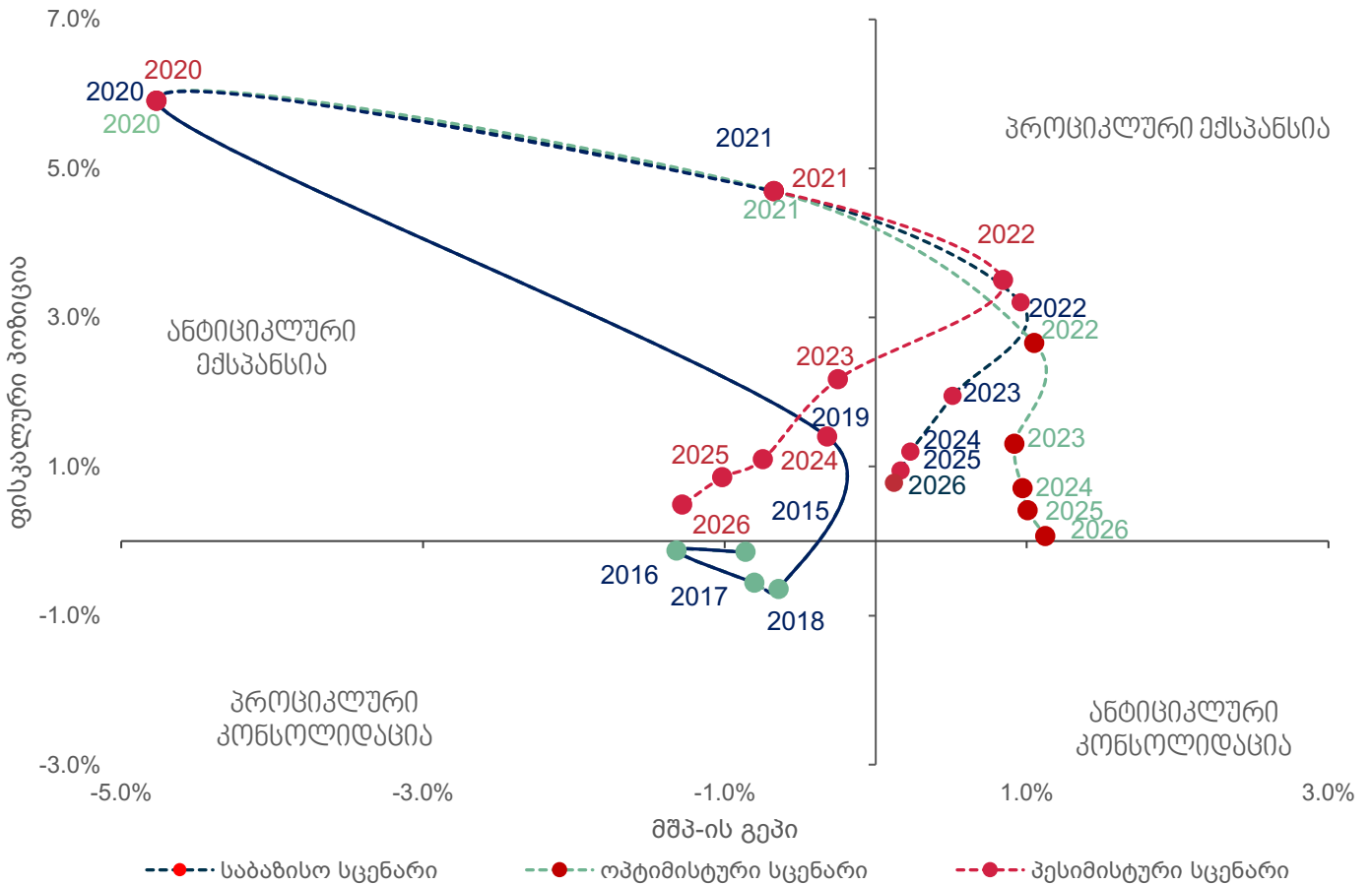
ოპტიმისტური სცენარის მიხედვით მოსალოდნელია, რომ ნაერთი ბიუჯეტის დეფიციტი 2023 წელს 3.0%-იან ნიშნულს ქვემოთ იქნება (-2.3%), შემდგომ წლებში თანდათან შემცირდება და 2026 წლისათვის მისი მშპ-თან შეფარდება შეადგენს -2.0%-ს. რაც შეეხება ერთიანი ბიუჯეტის დეფიციტს, 2023 წლისათვის -2.5%-ს გაუტოლდება, ხოლო შემდეგ წლებში შემცირდება და 2026 წელს მისი მშპ-თან შეფარდება -2.0% იქნება. ოპტიმისტური სცენარის შემთხვევაში როგორც ნაერთი, ისე ერთიანი ბიუჯეტის დეფიციტი მუდმივად 3.0%-ის ქვემოთ იქნება.

მეორე მხრივ, პესიმისტური სცენარის განვითარების შემთხვევაში მოსალოდნელია, რომ 2023 წელს ნაერთი ბიუჯეტის დეფიციტი 3.0%-იან ნიშნულს ჩამოცდება და -2.5% იქნება, 2026 წლისთვის მისი მშპ-თან შეფარდება შეადგენს -2.2%-ს. იგივე ტენდენცია ექნება ერთიანი ბიუჯეტის დეფიციტსაც, იგი 2023 წელს 3.0%-იან ნიშნულს ჩამოცდება, (-2.6%) და 2026 წლისთვის მშპ-თან ფართობა -2.3%-ს გაუტოლდება.

აგრეთვე, მნიშვნელოვანია ცვლილების დაშვების პირობებში თუ რა მიმართულების იქნება არსებული ფისკალური პოლიტიკა მთავრობის ხარჯების სხვადასხვა სცენარის შესაბამისად: ეკონომიკური ციკლების დაბალანსებისა და შესუსტების (ანტიციკლური), თუ პირიქით - გაძლიერების (პროციკლური) მიმართულებით.

ოპტიმისტური სცენარის თანახმად, 2022-2026 წლებში ფისკალური პოზიცია (ბიუჯეტის ციკლურად კორექტირებული პირველადი მთლიანი სალდო უარყოფითი ნიშნით) დადებითი იქნება (ექსპანსია), რაც ნიშნავს, რომ ადგილი აქვს მთავრობის მხრიდან ეკონომიკის სტიმულირებას. აღნიშნულ პერიოდში ეკონომიკა პოტენციურზე მეტად ძლიერდება (დადებითი გაპი) და მთავრობის ფისკალური პოლიტიკა ციკლის მიმართულებით მოქმედებს, რაც არის პროციკლური ექსპანსია.

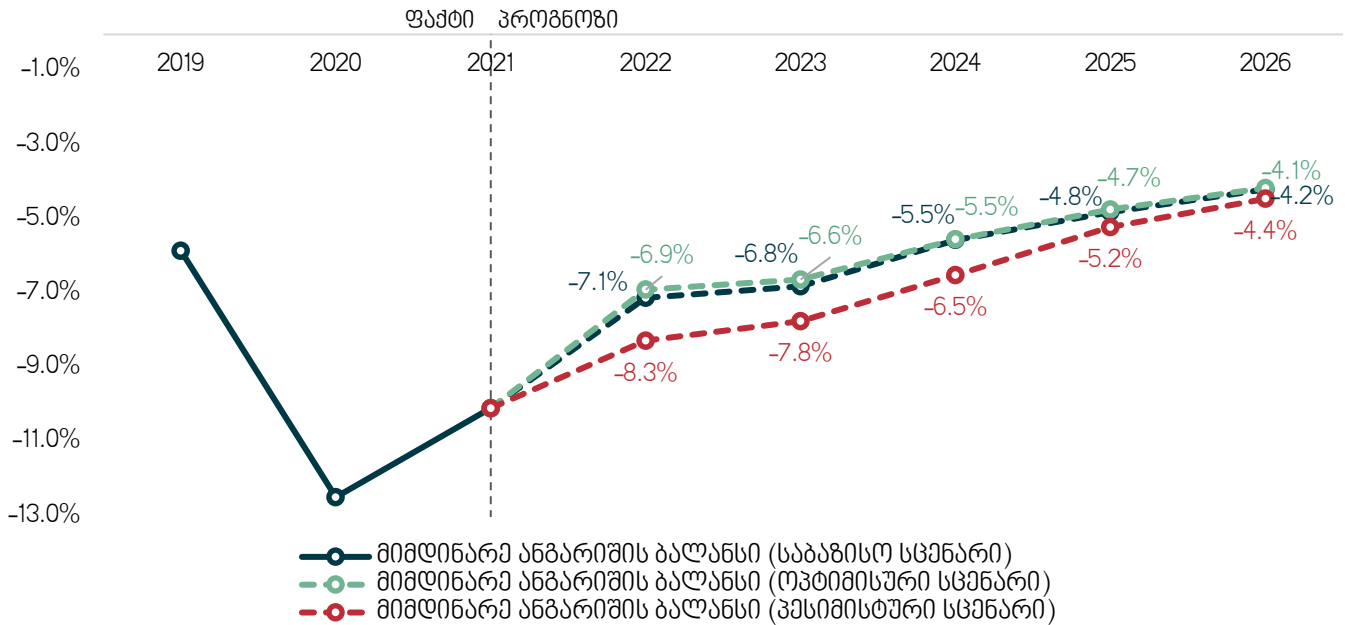
რაც შეეხება პესიმისტურ სცენარს, ფისკალური პოზიცია დადებითია მთელი საშუალოვადიანი პერიოდის განმავლობაში (ექსპანსია). შესაბამისად ფისკალური პოლიტიკა ანტიციკლურია ეკონომიკის შენელებისას 2023-2026 წლებში. ამ პერიოდში ეკონომიკა პოტენციურზე ნაკლებად ძლიერდება (უარყოფითი გაპი), შესაბამისად მთავრობის მხრიდან ადგილი აქვს ანტიციკლურ ექსპანსიას. ხოლო 2022 წელს, დადებით ფისკალურ პოზიციას ემთხვევა მშპ-ის დადებითი გაპი, რაც პროციკლურ ექსპანსიაზე მიუთითებს.

დიაგრამა 26: ფისკალური პოზიცია (საბაზისო, ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარები).

რაც შეეხება საგარეო სექტორს, ოპტიმისტური სცენარის შემთხვევაში, 2023 წელს მოსალოდნელია როგორც ექსპორტის, ასევე - იმპორტის უფრო მეტად ზრდა, თუმცა საშუალოვადიან პერიოდში მნიშვნელოვანი ეკონომიკური გამოცოცხლების ფონზე უფრო სწრაფად აღდგება ტურისტული სექტორი, რაც საბაზისო სცენართან შედარებით გააუმჯობესებს სავაჭრო ბალანსს. ამავე დროს, მოსალოდნელია, რომ შეიცვლება საგადასახდელო ბალანსის სხვადასხვა კომპონენტიც, რაც აისახება როგორც მიმდინარე ანგარიშის, ასევე - კაპიტალის და ფინანსური ანგარიშის სტრუქტურაზე.

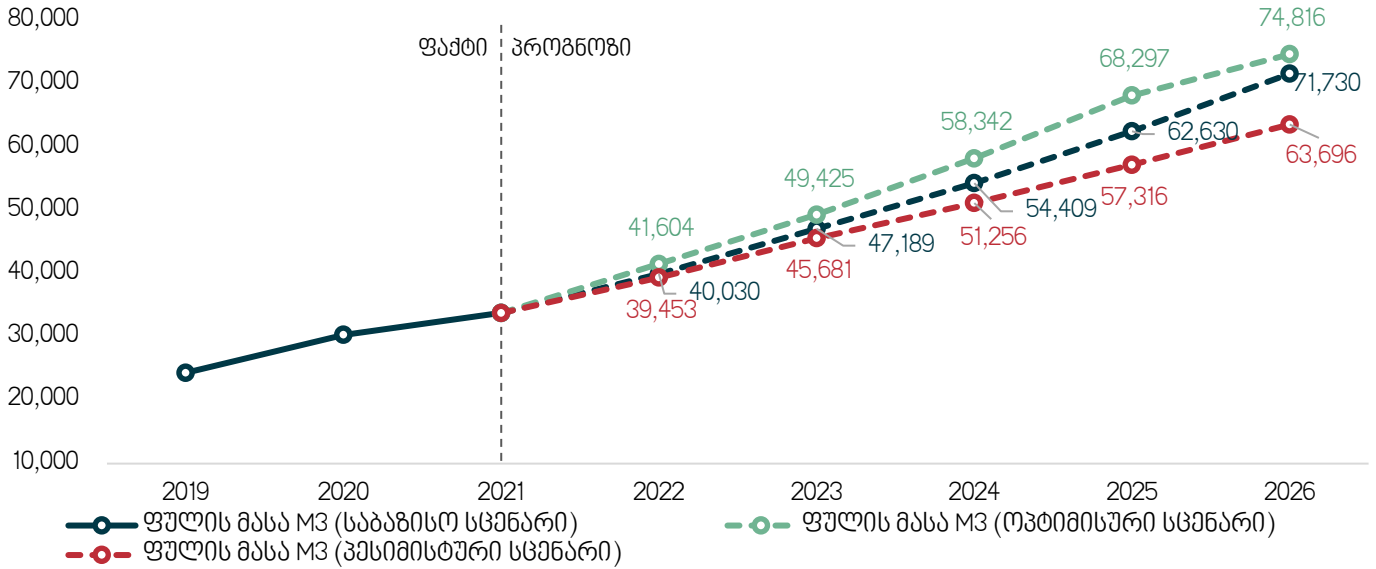
პესიმისტური სცენარის განვითარება და ეკონომიკური აქტივობის შემცირება უკავშირდება საგარეო ვაჭრობის შემცირებას და, აგრეთვე, საგადასახდელო ბალანსის განსხვავებულ სტრუქტურას.

დიაგრამა 27: მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი (საბაზისო, ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარები).

აღსანიშნავია, რომ ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარები ითვალისწინებს მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტის პერმანენტულ შემცირებას, თუმცა განსხვავებული ტემპებით. პესიმისტური სცენარი 2023-2026 წლებში მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტს საშუალოდ -6.0%-ის ფარგლებში პროგნოზირებს, ხოლო ოპტიმისტური კი -5.3%-ის ფარგლებში. 2026 წლისთვის ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარების მიხედვით, მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტის შეფარდება მშპ-თან შესაბამისად -4.1% და -4.4% იქნება.

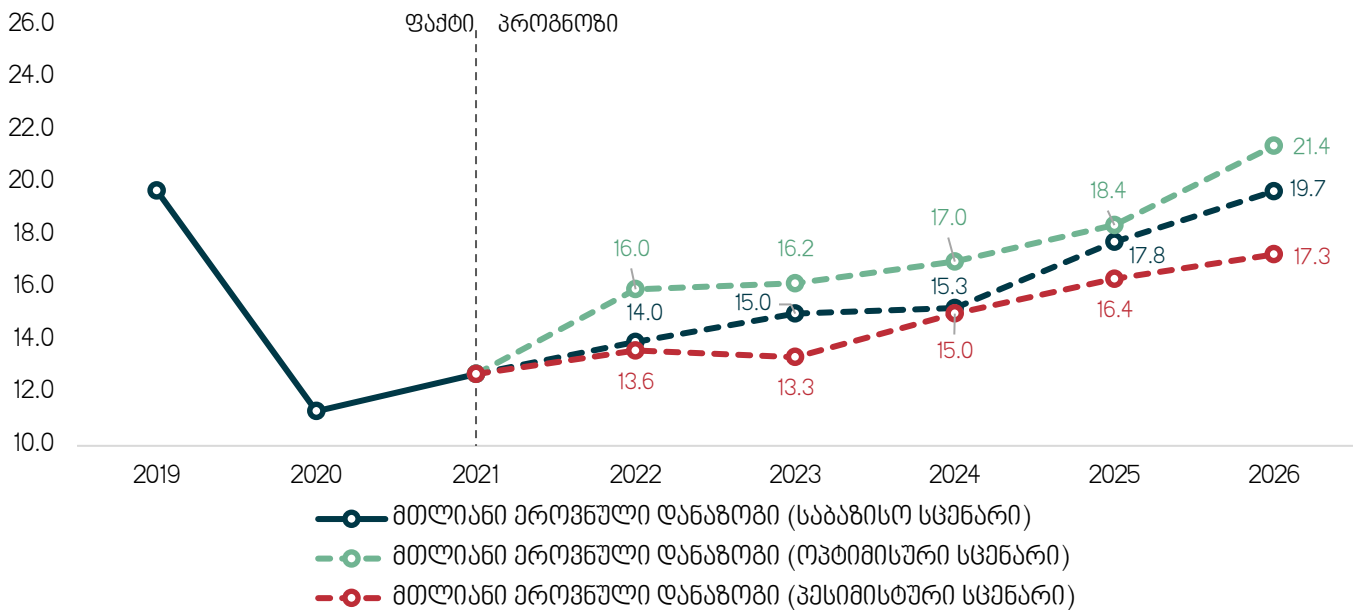
მონეტარული სექტორის აქტივობაც პირდაპირაა დაკავშირებული ეკონომიკური განვითარების ტენდენციებთან: მაღალი აქტივობის პირობებში მოსალოდნელია, რომ გაიზარდება მიმოქცევაში არსებული ფული, აგრეთვე, ეროვნული ბანკისა და სხვა დეპოზიტური კორპორაციების საშინაო და უცხოური აქტივები. თავის მხრივ, პესიმისტური სცენარის შემთხვევაში მოსალოდნელია, რომ ეროვნული ბანკისა და კომერციული ბანკების როგორც აქტივები, ასევე - პასივები საბაზისო სცენართან შედარებით დაიკლებს.

დიაგრამა 28: ფულის მასა M3 (საბაზისო, ოპტიმისტური და პესიმიტური სცენარები).

ოპტიმისტური სცენარის პირობებში M3 ფულის მასის ოდენობა ყოველთვის აჭარბებს საბაზისო სცენარის შესაბამის მაჩვენებელს, ხოლო პესიმიტური სცენარის შემთხვევაში M3 აგრეგატის მოცულობა ნაკლებია საბაზისო სცენარის შესაბამის მაჩვენებელზე.

ეკონომიკაში არსებული ტენდენციების გათვალისწინებით მოსალოდნელია, რომ შეიცვლება როგორც შიდა ეკონომიკური აქტივობების სტრუქტურა და მიმართულებები, ასევე - საგარეო სექტორის ტენდენციებიც. ამ ყოველივეს კომპლექსურად აღწერისთვის მნიშვნელოვანია, თუ როგორ შეიცვლება ქვეყნის მთლიანი დანაზოგი.

დიაგრამა 29: მთლიანი ეროვნული დანაზოგი, % მშპ-თან (საბაზისო, ოპტიმისტური და პესიმიტური სცენარები).

ოპტიმისტური სცენარის მიხედვით, საშუალოვადიან პერიოდში ქვეყნის შიდა (მთლიანი ეროვნული) დანაზოგები უფრო მეტად იზრდება საბაზისო სცენართან შედარებით. ამ პერიოდში შემცირებული საგარეო დანაზოგის (მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტი) პარალელურად მთლიანი დანაზოგების²⁰ ზრდის და საბაზისო სცენართან შედარებით გაზრდილი ინვესტიციების დაფინანსების მთავარი წყარო შიდა დანაზოგები იქნება.

თავის მხრივ, პესიმიისტური სცენარის შემთხვევაში, რომელიც ნაკლებ საბიუჯეტო შემოსავლებს (შესაბამისად ნაკლებ სამთავრობო დანაზოგს) და მცირედით მეტ მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტს (შესაბამისად მეტ საგარეო დანაზოგს) გულისხმობს, 2023 წლისათვის ეროვნული დანაზოგი საბაზისო სცენართან შედარებით უმნიშვნელოდ მცირდება. საშუალოვადიან პერიოდში პესიმიისტური სცენარის შემთხვევაში დანაზოგების ძირითადი წყარო კვლავ საგარეო დანაზოგებია, რაც გულისხმობს იმას, რომ მთლიანი დანაზოგის ფორმირებისათვის მნიშვნელოვანი ხდება მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტის ზრდა და იგი ინვესტიციების მნიშვნელოვანი წყარო ხდება.

²⁰ მთლიანი დანაზოგი არის ქვეყნის შიდა (მთლიანი ეროვნული) დანაზოგისა და მიმდინარე ანგარიშის ბალანსის სხვაობა

დანართი 1: საბიუჯეტო ოფისის დეტალური მაკროეკონომიკური პროგნოზები 2022-2026 წლებისთვის (საბაზისო სცენარი)²¹

	2019 ფაქტი	2020 ფაქტი	2021 ფაქტი	2022 PBO მოსალოდნელი	2023 PBO პროგნოზი	2024 PBO პროგნოზი	2025 PBO პროგნოზი	2026 PBO პროგნოზი
რეალური სექტორი	%-ული ზრდა							
რეალური მთლიანი შიდა პროდუქტი	5.0%	-6.8%	10.4%	9.5%	5.2%	5.0%	5.2%	5.1%
სამომხმარებლო ფასების ინფლაცია	4.9%	5.2%	9.6%	11.7%	5.3%	3.0%	3.1%	3.0%
მშპ დეფლატორი	5.2%	7.3%	10.8%	10.9%	5.6%	4.2%	4.3%	4.0%
ნომინალური მშპ								
მილიონი ლარი	49,253	49,267	60,232	72,372	81,139	88,733	97,349	106,477
მილიონი აშშ დოლარი	17 471	15 843	18 700	24,568	28,053	29,989	32,872	35,839
მშპ ერთ სულ მოსახლეზე								
ლარი	13,239	13,234	16,154	19,410	21,761	23,798	26,109	28,557
დოლარი	4 696	4 256	5 015	6,589	7,524	8,043	8,816	9,612
	% მშპ-სთან							
აბსორბცია	109.0	119.3	115.5	112.5	111.2	109.5	108.5	108.0
მოხმარება	83.7	95.4	93.6	91.4	89.4	88.7	86.0	84.1
კერძო	76.7	87.9	86.6	85.2	83.3	82.7	80.2	78.5
სახელმწიფო	7.0	7.6	7.0	6.2	6.0	5.9	5.8	5.6
ინვესტიციები	25.3	23.9	21.9	21.1	21.8	20.8	22.5	23.9
კერძო	17.3	15.3	14.3	13.1	15.2	14.9	16.6	18.1
სახელმწიფო	8.0	8.6	7.6	8.0	6.6	5.9	5.9	5.8
მთლიანი ეროვნული დანაზოგი	19.7	11.3	12.7	14.0	15.0	15.3	17.8	19.7
სახელმწიფო	4.9	-1.1	0.7	4.4	4.3	4.1	4.0	3.8
კერძო	14.9	12.4	12.1	9.5	10.7	11.1	13.8	15.9
ფისკალური სექტორი²²	მლნ ლარი							
შემოსავლები და გრანტები	12,907	12,405	15,143	18,798	20,431	21,995	23,734	25,509
საგადასახადო შემოსავლები	11,418	10,964	13,380	17,032	18,733	20,485	22,389	24,329
პირდაპირი გადასახადები	4,593	4,433	5,395	7,727	8,266	9,071	9,973	11,008
არაპირდაპირი გადასახადები	6,825	6,531	7,985	9,305	10,467	11,414	12,416	13,321
ხარჯები და არაფინანსური აქტივების ზრდა	14,464	17,187	19,334	21,372	22,716	24,195	26,070	28,013

²¹ ხარჯების, არაფინანსური აქტივების და ნომინალური ვალის მთავრობის პროგნოზი გულისხმობს საქართველოს პარლამენტში 2022 წლის 4 ნოემბერს წარმოდგენილ 2023-2026წწ. ძირითადი მონაცემებისა და მიმართულებების გადამუშავებული დოკუმენტით განსაზღვრულ საპროგნოზო მარჯვენებებს.

²² ერთიანი ბიუჯეტის მთლიანი სალდოს გარდა ყველა ინდიკატორი წარმოადგენს ნაერთი ბიუჯეტის მარჯვენებებს.

მიმდინარე ხარჯები	10,519	12,958	14,742	15,582	16,945	18,335	19,840	21,423
არაფინანსური აქტივების ზრდა	3,945	4,229	4,592	5,790	5,771	5,860	6,230	6,590
საოპერაციო სალდო	2,389	-553	400	3,215	3,486	3,661	3,894	4,086
მთლიანი სალდო	-1,350	-4,574	-3,770	-2,125	-1,935	-1,949	-2,086	-2,254
მთავრობის ვალი	19,916	29,654	29,812	30,244	32,804	34,675	36,603	38,346
საგარეო	15,750	23,467	23,967	23,144	24,351	24,801	25,209	25,332
საშინაო	4,166	6,186	5,845	7,100	8,454	9,874	11,394	13,014
მოდIFIცირებული მთლიანი სალდო	-1,019	-4,608	-3,812	-2,180	-2,009	-2,069	-2,206	-2,374
ერთიანი ბიუჯეტის მთლიანი სალდო	-1,297	-4,451	-3,732	-2,124	-2,072	-1,974	-2,148	-2,315
	% მშპ-სთან							
შემოსავლები და გრანტები	26.2%	25.2%	25.1%	26.6%	25.2%	24.8%	24.4%	24.0%
საგადასახადო შემოსავლები	23.2%	22.3%	22.2%	24.1%	23.1%	23.1%	23.0%	22.8%
პირდაპირი გადასახადები	9.3%	9.0%	9.0%	10.9%	10.2%	10.2%	10.2%	10.3%
არაპირდაპირი გადასახადები	13.9%	13.3%	13.3%	13.2%	12.9%	12.9%	12.8%	12.5%
ხარჯები და არაფინანსური აქტივების ზრდა	29.4%	34.9%	32.1%	30.2%	28.0%	27.3%	26.8%	26.3%
მიმდინარე ხარჯები	21.4%	26.3%	24.5%	22.0%	20.9%	20.7%	20.4%	20.1%
არაფინანსური აქტივების ზრდა	8.0%	8.6%	7.6%	8.2%	7.1%	6.6%	6.4%	6.2%
საოპერაციო სალდო	4.9%	-1.1%	0.7%	4.5%	4.3%	4.1%	4.0%	3.8%
მთლიანი სალდო	-2.7%	-9.3%	-6.3%	-3.0%	-2.4%	-2.2%	-2.1%	-2.1%
მთავრობის ვალი	40.4%	60.2%	49.5%	42.8%	40.4%	39.1%	37.6%	36.0%
საგარეო	32.0%	47.6%	39.8%	32.7%	30.0%	28.0%	25.9%	23.8%
საშინაო	8.5%	12.6%	9.7%	10.0%	10.4%	11.1%	11.7%	12.2%
მოდIFIცირებული მთლიანი სალდო	-2.1%	-9.4%	-6.3%	-3.1%	-2.5%	-2.3%	-2.3%	-2.2%
ერთიანი ბიუჯეტის მთლიანი სალდო	-2.6%	-9.0%	-6.2%	-3.0%	-2.6%	-2.2%	-2.2%	-2.2%

მონეტარული სექტორი

%-ად მშპ-სთან, თუ სხვა რამ არ არის მითითებული

წმინდა უცხოური აქტივები	-0.7%	1.9%	0.0%	-0.4%	0.2%	0.2%	0.3%	0.4%
წმინდა საშინაო აქტივები	50.2%	59.8%	56.2%	57.0%	58.0%	61.1%	64.0%	67.0%
ფართო ფული M3	49.5%	61.7%	56.2%	56.6%	58.2%	61.3%	64.3%	67.4%
ფართო ფული M2	23.3%	27.7%	26.7%	27.4%	28.6%	30.5%	32.1%	33.8%

საგარეო სექტორი

%-ად მშპ-სთან, თუ სხვა რამ არ არის მითითებული

მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი	-5.8%	-12.5%	-10.1%	-7.1%	-6.8%	-5.5%	-4.8%	-4.2%
სავაჭრო ბალანსი	-9.2%	-19.2%	-16.4%	-12.4%	-11.2%	-9.5%	-8.5%	-8.0%
ოფიციალური საერთაშორისო რეზერვები (მლნ აშშ დოლარი)	3,506	3,911	4,272	4,960	5,502	5,871	6,355	6,796
იმპორტის ჯერადი	3.8	5.2	4.6	4.2	4.0	3.9	3.9	3.8
წმინდა კერძო კაპიტალური და ფინანსური ნაკადები (მლნ აშშ დოლარი)	796.7	983.9	693.6	881	1,051	1,232	1,278	1,293

დანართი 2: საბიუჯეტო ოფისის დეტალური მაკროეკონომიკური პროგნოზები 2022-2026 წლებისთვის (ოპტიმისტური სცენარი)²³

	2019 ფაქტი	2020 ფაქტი	2021 ფაქტი	2022 PBO მოსალოდნელი	2023 PBO პროგნოზი	2024 PBO პროგნოზი	2025 PBO პროგნოზი	2026 PBO პროგნოზი
რეალური სექტორი	%-ული ზრდა							
რეალური მთლიანი შიდა პროდუქტი	5.0%	-6.8%	10.4%	10.1%	6.4%	6.6%	6.5%	6.7%
სამომხმარებლო ფასების ინფლაცია	4.9%	5.2%	9.6%	12.1%	5.6%	4.2%	3.7%	3.2%
მშპ დეფლატორი	5.2%	7.3%	10.8%	11.4%	6.1%	5.2%	4.8%	4.5%
ნომინალური მშპ								
მილიონი ლარი	49 253	49 267	60 232	73 871	83 133	93 253	104 086	115 964
მილიონი აშშ დოლარი	17 471	15 843	18 700	25 171	28 736	31 516	35 151	39 029
მშპ ერთ სულ მოსახლეზე								
ლარი	13 239	13 234	16 154	19 812	22 296	25 010	27 916	31 102
დოლარი	4 696	4 256	5 015	6 751	7 707	8 453	9 427	10 468
	% მშპ-სთან							
აბსორბცია	109.0	119.3	115.5	112.4	110.4	109.0	108.3	108.0
მოხმარება	83.7	95.4	93.6	89.5	87.7	86.4	85.2	82.4
კერძო	76.7	87.9	86.6	83.4	81.8	80.8	79.8	77.2

²³ ხარჯების, არაფინანსური აქტივების და ნომინალური ვალის მთავრობის პროგნოზი გულისხმობს საქართველოს პარლამენტში 2022 წლის 4 ნოემბერს წარმოდგენილ 2023-2026წწ. ძირითადი მონაცემებისა და მიმართულებების გადამუშავებული დოკუმენტით განსაზღვრულ საპროგნოზო მაჩვენებლებს.

სახელმწიფო	7.0	7.6	7.0	6.1	5.9	5.6	5.4	5.2
ინვესტიციები	25.3	23.9	21.9	22.9	22.8	22.5	23.1	25.6
კერძო	17.3	15.3	14.3	15.0	16.3	16.9	17.6	20.3
სახელმწიფო	8.0	8.6	7.6	7.9	6.5	5.6	5.5	5.3
მთლიანი ეროვნული დანაზოგი	19.7	11.3	12.7	16.0	16.2	17.0	18.4	21.4
სახელმწიფო	4.9	-1.1	0.7	4.5	4.2	4.0	3.7	3.5
კერძო	14.9	12.4	12.1	11.5	11.9	13.1	14.7	17.9

ფისკალური სექტორი

	მლნ ლარი							
შემოსავლები და გრანტები	12 907	12 405	15 143	18 872	20 461	22 030	23 743	25 482
საგადასახადო შემოსავლები	11 418	10 964	13 380	17 107	18 762	20 570	23 098	24 827
პირდაპირი გადასახადები	4 593	4 433	5 395	7 543	8 271	9 068	10 265	11 194
არაპირდაპირი გადასახადები	6 825	6 531	7 985	9 564	10 491	11 503	12 833	13 633
ხარჯები და არაფინანსური აქტივების ზრდა	14 464	17 187	19 334	21 372	22,716	24,195	26,070	28,013
მიმდინარე ხარჯები	10 519	12 958	14 742	15 582	16,945	18,335	19,840	21,423
არაფინანსური აქტივების ზრდა	3 945	4 229	4 592	5 790	5,771	5,860	6,230	6,590
საოპერაციო სალდო	2 389	-553	400	3 290	3,516	3,696	3,903	4,059
მთლიანი სალდო	-1 350	-4 574	-3 770	-2 050	-1,905	-1,914	-2,077	-2,281
მთავრობის ვალი	19 916	29 654	29 812	29 099	31,870	34,183	36,414	38,365
საგარეო	15 750	23 467	23 967	21 999	23,416	24,309	25,021	25,351
საშინაო	4 166	6 186	5 845	7 100	8,454	9,874	11,394	13,014
მოდულიცირებული მთლიანი სალდო	-1 019	-4 608	-3 812	-2 105	-1,979	-2,034	-2,197	-2,401
ერთიანი ბიუჯეტის მთლიანი სალდო	-1 297	-4 451	-3 732	-2 050	-2,042	-1,939	-2,139	-2,342
	% მშპ-სთან							
შემოსავლები და გრანტები	26.2%	25.2%	25.1%	25.5%	24.6%	23.6%	22.8%	22.0%
საგადასახადო შემოსავლები	23.2%	22.3%	22.2%	23.2%	22.6%	22.1%	22.2%	21.4%
პირდაპირი გადასახადები	9.3%	9.0%	9.0%	10.2%	9.9%	9.7%	9.9%	9.7%
არაპირდაპირი გადასახადები	13.9%	13.3%	13.3%	12.9%	12.6%	12.3%	12.3%	11.8%
ხარჯები და არაფინანსური აქტივების ზრდა	29.4%	34.9%	32.1%	28.9%	27.3%	25.9%	25.0%	24.2%
მიმდინარე ხარჯები	21.4%	26.3%	24.5%	21.1%	20.4%	19.7%	19.1%	18.5%
არაფინანსური აქტივების ზრდა	8.0%	8.6%	7.6%	7.8%	6.9%	6.3%	6.0%	5.7%
საოპერაციო სალდო	4.9%	-1.1%	0.7%	4.5%	4.2%	4.0%	3.7%	3.5%

მთლიანი სალდო	-2.7%	-9.3%	-6.3%	-2.8%	-2.3%	-2.1%	-2.0%	-2.0%
მთავრობის ვალი	40.4%	60.2%	49.5%	39.4%	38.3%	36.7%	35.0%	33.1%
საგარეო	32.0%	47.6%	39.8%	29.8%	28.2%	26.1%	24.0%	21.9%
საშინაო	8.5%	12.6%	9.7%	9.6%	10.2%	10.6%	10.9%	11.2%
მოდიფიცირებული მთლიანი სალდო	-2.1%	-9.4%	-6.3%	-2.8%	-2.4%	-2.2%	-2.1%	-2.1%
ერთიანი ბიუჯეტის მთლიანი სალდო	-2.6%	-9.0%	-6.2%	-2.8%	-2.5%	-2.1%	-2.1%	-2.0%

მონეტარული სექტორი

%-ად მშპ-სთან, თუ სხვა რამ არ არის მითითებული

წმინდა უცხოური აქტივები	-0.7%	1.9%	0.0%	-0.4%	0.4%	0.6%	0.6%	0.7%
წმინდა საშინაო აქტივები	50.2%	59.8%	56.2%	56.7%	59.1%	62.0%	65.0%	63.8%
ფართო ფული M3	49.5%	61.7%	56.2%	56.3%	59.5%	62.6%	65.6%	64.5%
ფართო ფული M2	23.3%	27.7%	26.7%	27.3%	28.6%	30.3%	31.3%	31.3%

საგარეო სექტორი

%-ად მშპ-სთან, თუ სხვა რამ არ არის მითითებული

მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი	-5.8%	-12.5%	-10.1%	-6.9%	-6.6%	-5.5%	-4.7%	-4.1%
საგაქრო ბალანსი	-9.2%	-19.2%	-16.4%	-12.3%	-10.5%	-9.0%	-8.3%	-8.0%
ოფიციალური საერთაშორისო რეზერვები (მლნ აშშ დოლარი)	3 506	3 911	4 272	4 988	5 604	6 017	6 577	6 815
იმპორტის ჯერადი	3.8	5.2	4.6	4.1	4.0	3.8	3.7	3.5
წმინდა კერძო კაპიტალური და ფინანსური ნაკადები (მლნ აშშ დოლარი)	796.7	983.9	693.6	1 170	1 303	1 391	1 498	1 623

დანართი 3: საბიუჯეტო ოფისის დეტალური მაკროეკონომიკური პროგნოზები 2022-2026 წლებისთვის (კონსერვატიული სცენარი)²⁴

	2019 ფაქტი	2020 ფაქტი	2021 ფაქტი	2022 PBO მოსალოდნელი	2023 PBO პროგნოზი	2024 PBO პროგნოზი	2025 PBO პროგნოზი	2026 PBO პროგნოზი
რეალური სექტორი	% -ული ზრდა							
რეალური მთლიანი შიდა პროდუქტი	5.0%	-6.8%	10.4%	8.4%	3.1%	3.2%	3.3%	3.0%
სამომხმარებლო ფასების ინფლაცია	4.9%	5.2%	9.6%	11.3%	3.2%	2.2%	2.0%	2.1%
მშპ დეფლატორი	5.2%	7.3%	10.8%	10.1%	4.0%	3.2%	3.2%	3.1%

²⁴ ხარჯების, არაფინანსური აქტივების და ნომინალური ვალის მთავრობის პროგნოზი გულისხმობს საქართველოს პარლამენტში 2022 წლის 4 ნოემბერს წარმოდგენილ 2023-2026წწ. ძირითადი მონაცემებისა და მიმართულებების გადამუშავებული დოკუმენტით განსაზღვრულ საპროგნოზო მარჯვენებლებს.

ნომინალური მშპ								
მილიონი ლარი	49 253	49 267	60 232	71 787	76 835	81 928	87 351	92 759
მილიონი აშშ დოლარი	17 471	15 843	18 700	24 350	26 556	27 689	29 501	31 220
მშპ ერთ სულ მოსახლეზე								
ლარი	13 239	13 234	16 154	19 253	20 607	21 973	23 427	24 878
დოლარი	4 696	4 256	5 015	6 531	7 122	7 426	7 912	8 373
% მშპ-სთან								
აბსორბცია	109.0	119.3	115.5	113.3	112.4	110.9	109.3	108.2
მოხმარება	83.7	95.4	93.6	91.4	91.3	89.4	87.7	86.5
კერძო	76.7	87.9	86.6	85.1	85.0	83.0	81.3	80.0
სახელმწიფო	7.0	7.6	7.0	6.3	6.4	6.4	6.5	6.5
ინვესტიციები	25.3	23.9	21.9	21.9	21.1	21.5	21.5	21.7
კერძო	17.3	15.3	14.3	13.8	14.1	15.1	15.0	15.1
სახელმწიფო	8.0	8.6	7.6	8.1	7.0	6.4	6.6	6.6
მთლიანი ეროვნული დანაზოგი	19.7	11.3	12.7	13.6	13.3	15.0	16.4	17.3
სახელმწიფო	4.9	-1.1	0.7	4.1	3.5	2.9	2.7	2.3
კერძო	14.9	12.4	12.1	9.5	9.8	12.1	13.7	14.9

ფისკალური სექტორი

	მლნ ლარი							
შემოსავლები და გრანტები	12 907	12 405	15 143	18,519	19,642	20,710	22,168	23,601
საგადასახადო შემოსავლები	11 418	10 964	13 380	16,803	18,143	19,143	20,823	22,555
პირდაპირი გადასახადები	4 593	4 433	5 395	7,576	8,281	8,518	9,417	10,060
არაპირდაპირი გადასახადები	6 825	6 531	7 985	9,228	9,863	10,625	11,406	12,495
ხარჯები და არაფინანსური აქტივების ზრდა	14 464	17 187	19 334	21,215	21,878	22,885	24,333	25,879
მიმდინარე ხარჯები	10 519	12 958	14 742	15,582	16,945	18,335	19,840	21,423
არაფინანსური აქტივების ზრდა	3 945	4 229	4 592	5,633	4,933	4,550	4,493	4,456
საოპერაციო სალდო	2 389	-553	400	2,936	2,697	2,375	2,327	2,179
მთლიანი სალდო	-1 350	-4 574	-3 770	-2,247	-1,886	-1,925	-1,916	-2,027
% მშპ-სთან								
მთავრობის ვალი	19 916	29 654	29 812	29,099	31,870	34,183	36,414	38,365
საგარეო	15 750	23 467	23 967	21,999	23,416	24,309	25,021	25,351
საშინაო	4 166	6 186	5 845	7,100	8,454	9,874	11,394	13,014
მოდერნიზირებული მთლიანი სალდო	-1 019	-4 608	-3 812	-2,302	-1,960	-2,045	-2,036	-2,147
ერთიანი ბიუჯეტის მთლიანი სალდო	-1 297	-4 451	-3 732	-2,246	-2,023	-1,949	-1,977	-2,089
% მშპ-სთან								

შემოსავლები და გრანტები	26.2%	25.2%	25.1%	25.8%	25.6%	25.3%	25.4%	25.4%
საგადასახადო შემოსავლები	23.2%	22.3%	22.2%	23.4%	23.6%	23.4%	23.8%	24.3%
პირდაპირი გადასახადები	9.3%	9.0%	9.0%	10.6%	10.8%	10.4%	10.8%	10.8%
არაპირდაპირი გადასახადები	13.9%	13.3%	13.3%	12.9%	12.8%	13.0%	13.1%	13.5%
ხარჯები და არაფინანსური აქტივების წმინდა ზრდა	29.4%	34.9%	32.1%	29.6%	28.5%	27.9%	27.9%	27.9%
მიმდინარე ხარჯები	21.4%	26.3%	24.5%	21.7%	22.1%	22.4%	22.7%	23.1%
არაფინანსური აქტივების წმინდა ზრდა	8.0%	8.6%	7.6%	7.8%	6.4%	5.6%	5.1%	4.8%
საოპერაციო სალდო	4.9%	-1.1%	0.7%	4.1%	3.5%	2.9%	2.7%	2.3%
მთლიანი სალდო	-2.7%	-9.3%	-6.3%	-3.1%	-2.5%	-2.3%	-2.2%	-2.2%
მთავრობის ვალი	40.4%	60.2%	49.5%	40.5%	41.5%	41.7%	41.7%	41.4%
საგარეო	32.0%	47.6%	39.8%	30.6%	30.5%	29.7%	28.6%	27.3%
საშინაო	8.5%	12.6%	9.7%	9.9%	11.0%	12.1%	13.0%	14.0%
მოდიფიცირებული მთლიანი სალდო	-2.1%	-9.4%	-6.3%	-3.2%	-2.6%	-2.5%	-2.3%	-2.3%
ერთიანი ბიუჯეტის მთლიანი სალდო	-2.6%	-9.0%	-6.2%	-3.1%	-2.6%	-2.4%	-2.3%	-2.3%

მონეტარული სექტორი

%-ად მშპ-სთან, თუ სხვა რამ არ არის მითითებული

წმინდა უცხოური აქტივები	-0.7%	1.9%	0.0%	-0.3%	-0.1%	-0.1%	-0.2%	-0.2%
წმინდა საშინაო აქტივები	50.2%	59.8%	56.2%	55.3%	59.5%	62.7%	65.8%	68.9%
ფართო ფული M3	49.5%	61.7%	56.2%	55.0%	59.5%	62.6%	65.6%	68.7%
ფართო ფული M2	23.3%	27.7%	26.7%	27.2%	29.2%	31.7%	32.3%	33.1%

საგარეო სექტორი

%-ად მშპ-სთან, თუ სხვა რამ არ არის მითითებული

მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი	-5.8%	-12.5%	-10.1%	-8.3%	-7.8%	-6.5%	-5.2%	-4.4%
სავაჭრო ბალანსი	-9.2%	-19.2%	-16.4%	-13.2%	-12.4%	-10.9%	-9.3%	-8.2%
ოფიციალური საერთაშორისო რეზერვები (მლნ აშშ დოლარი)	3 506	3 911	4 272	4 710	5 111	5 633	5 944	6 469
იმპორტის ჯერადი	3.8	5.2	4.6	4.1	4.0	4.1	4.1	4.2
წმინდა კერძო კაპიტალური და ფინანსური ნაკადები (მლნ აშშ დოლარი)	796.7	983.9	693.6	897	958	938	928	877

დანართი 4: ძირითადი მაკროეკონომიკური პარამეტრების პროგნოზების ცვლილება, 2022-2023 წლებისთვის (საბაზისო სცენარი)

	2022 წელი				2023 წელი			
	ოქტომბერი 2022		ივნისი 2022		ოქტომბერი 2022		ივნისი 2022	
	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი
რეალური მშპ (%-ული ზრდა)	8.5%	9.5%	6.0%	6.7%	5.0%	5.2%	5.5%	5.2%
სამომხმარებლო ფასების ინფლაცია	11.5%	11.7%	9.1%	10.6%	4.7%	5.3%	3.0%	5.1%
მშპ დეფლატორი	10.5%	10.9%	9.0%	10.9%	5.0%	5.6%	3.0%	6.2%
ნომინალური მშპ (მლნ ლარი)	72,215	72 372	69 594	71 076	79,617	81 139	75 624	79 371
საგადასახადო შემოსავლები (მლნ ლარი)	16,824	17 032	16 126	15 709	18,497	18 733	17 509	17 168
პირდაპირი გადასახადები (მლნ ლარი)	7,316	7 727	7 090	6 375	8,338	8 266	7 771	7 065
არაპირდაპირი გადასახადები (მლნ ლარი)	9,508	9 305	9 036	9 335	10,159	10 467	9 738	10 103
ნაერთი ბიუჯეტის მთლიანი სალდო (მლნ ლარი)	-2,273	-2 125	-2 405	-2 828	-2,191	-1,935	-1 997	-2 282
მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი (%-ად მშპ-სთან)	-6.9%	-7.1%	-8.2%	-8.5%	-6.7%	-6.8%	-6.4%	-6.1%
სავაჭრო ბალანსი (%-ად მშპ-სთან)	-12.9%	-12.4%	-13.9%	-14.2%	-11.4%	-11.2%	-10.7%	-11.1%
ექსპორტი (%-ული ცვლილება წინა წელთან, აშშ დოლარი)	34.2%	38.2%	26.9%	30.3%	18.9%	19.5%	17.6%	17.6%
იმპორტი (%-ული ცვლილება წინა წელთან, აშშ დოლარი)	25.5%	27.6%	21.6%	24.5%	14.9%	15.9%	9.5%	10.3%
საერთაშორისო რეზერვები (მლნ აშშ დოლარი)	4,785	4 960	4 785	4 783	5,215	5 502	5 215	5 044
ფულის მასა M3 (მლნ ლარი)	37,948	40 030	42 049	40 030	44,531	47 189	48 924	47 189
ფულის მასა M2 (მლნ ლარი)	18,645	19 376	20 415	19 376	22,033	23 193	23 935	23 193

დანართი 5: ძირითადი მაკროეკონომიკური პარამეტრების პროგნოზების ცვლილება, 2024-2025 წლებისთვის (საბაზისო სცენარი)

	2024 წელი				2025 წელი			
	ოქტომბერი 2022		ივნისი 2022		ოქტომბერი 2022		ივნისი 2022	
	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი
რეალური მშპ (%-ული ზრდა)	5.2%	5.0%	5.2%	5.0%	5.2%	5.2%	5.2%	5.2%
სამომხმარებლო ფასების ინფლაცია	3.0%	3.0%	3.0%	3.0%	3.0%	3.1%	3.0%	3.1%
მშპ დეფლატორი	3.0%	4.2%	3.0%	4.3%	3.0%	4.3%	3.0%	4.3%
ნომინალური მშპ (მლნ ლარი)	86,270	88 733	81 943	86 968	93,479	97 349	88 790	95 448
საგადასახადო შემოსავლები (მლნ ლარი)	20,216	20 485	18 996	18 941	21,884	22 389	20 567	20 877
პირდაპირი გადასახადები (მლნ ლარი)	8,949	9 071	8 455	7 749	9,712	9 973	9 178	8 614
არაპირდაპირი გადასახადები (მლნ ლარი)	11,267	11 414	10 541	11 192	12,172	12 416	11 389	12 263
ნაერთი ბიუჯეტის მთლიანი სალდო (მლნ ლარი)	-1,898	-1 949	-1 765.0	-1 960	-2,058	-2 086	-1 923	-1 955
მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი (%-ად მშპ-სთან)	-5.6%	-5.5%	-5.4%	-5.2%	-4.9%	-4.8%	-4.3%	-5.0%
სავაჭრო ბალანსი (%-ად მშპ-სთან)	-10.5%	-9.5%	-9.8%	-9.2%	-9.9%	-8.5%	-8.9%	-8.3%
ექსპორტი (%-ული ცვლილება წინა წელთან, აშშ დოლარი)	10.9%	13.2%	11.0%	10.5%	10.6%	10.0%	11.2%	14.2%
იმპორტი (%-ული ცვლილება წინა წელთან, აშშ დოლარი)	8.8%	8.9%	8.8%	6.9%	9.0%	8.3%	9.1%	12.0%
საერთაშორისო რეზერვები (მლნ აშშ დოლარი)	5,685	5 871	5 685	5 285	6,140	6 355	6 140	5 921
ფულის მასა M3 (მლნ ლარი)	51,434	54 409	56 509	54 409	59,408	62 630	65 269	62 630
ფულის მასა M2 (მლნ ლარი)	25,658	27 079	27 873	27 079	29,878	31 280	32 458	31 280

დანართი 6: ძირითადი მაკროეკონომიკური პარამეტრების პროგნოზების ცვლილება, 2026 წლისთვის (საბაზისო სცენარი)

	2026 წელი			
	ოქტომბერი 2022		ივნისი 2022	
	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი
რეალური მშპ (%-ული ზრდა)	5.0%	5.1%	6.0%	5.1%
სამომხმარებლო ფასების ინფლაცია	3.0%	3.0%	9.1%	3.0%
მშპ დეფლატორი	3.0%	4.0%	9.0%	4.1%
ნომინალური მშპ (მლნ ლარი)	101,097	106 477	69 594	104 458
საგადასახადო შემოსავლები (მლნ ლარი)	23,734	24 329	16 126	22 767
პირდაპირი გადასახადები (მლნ ლარი)	10,560	11 008	7 090	9 380
არაპირდაპირი გადასახადები (მლნ ლარი)	13,174	13 321	9 036	13 387
ნაერთი ბიუჯეტის მთლიანი სალდო (მლნ ლარი)	-2,093	-2 254	-2 405	-2 008
მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი (%-ად მშპ-სთან)	-4.1%	-4.2%	-8.2%	-4.3%
სავაჭრო ბალანსი (%-ად მშპ-სთან)	-9.3%	-8.0%	-13.9%	-7.1%
ექსპორტი (%-ული ცვლილება წინა წელთან, აშშ დოლარი)	10.4%	9.9%	26.9%	14.6%
იმპორტი (%-ული ცვლილება წინა წელთან, აშშ დოლარი)	8.8%	8.7%	21.6%	11.6%
საერთაშორისო რეზერვები (მლნ აშშ დოლარი)	6,631	6 796	4 785	6 495
ფულის მასა M3 (მლნ ლარი)	68,282	71 730	42 049	71 730
ფულის მასა M2 (მლნ ლარი)	34,636	36 000	20 415	36 000

	2022		2023		2024		2025		2026	
	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი
რეალური მშპ (%-ული ზრდა)	9.8%	10.1%	6.5%	6.4%	5.4%	6.6%	5.3%	6.5%	5.1%	6.7%
სამომხმარებლო ფასების ინფლაცია	11.9%	12.1%	5.5%	5.6%	3.2%	4.2%	3.1%	3.7%	3.1%	3.2%
მშპ დეფლატორი	10.9%	11.4%	5.8%	6.1%	3.2%	5.2%	3.1%	4.8%	3.1%	4.5%
ნომინალური მშპ (მლნ ლარი)	73,345	73 871	82,643	83 133	89,893	93 253	97,592	104 086	105,749	115 964
საგადასახადო შემოსავლები (მლნ ლარი)	17,038	17 107	19,095	18 762	20,979	20 570	22,757	23 098	24,729	24 827
პირდაპირი გადასახადები (მლნ ლარი)	7,617	7 543	8,685	8 271	9,294	9 068	10,109	10 265	11,013	11 194
არაპირდაპირი გადასახადები (მლნ ლარი)	9,421	9 564	10,410	10 491	11,685	11 503	12,648	12 833	13,716	13 633
ნაერთი ბიუჯეტის მთლიანი სალდო (მლნ ლარი)	-2,059	-2 050	-1,593	-1 905	-1,135	-1 914	-1,185	-2 077	-1,098	-2 281
მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი (%-ად მშპ-სთან)	-7.1%	-6.9%	-7.3%	-6.6%	-6.2%	-5.5%	-5.5%	-4.7%	-4.8%	-4.1%
სავაჭრო ბალანსი (%-ად მშპ-სთან)	-13.2%	-12.3%	-12.2%	-10.5%	-11.5%	-9.0%	-10.9%	-8.3%	-10.3%	-8.0%
ექსპორტი (%-ული ცვლილება წინა წელთან, აშშ დოლარი)	36.6%	40.4%	21.7%	22.2%	11.4%	16.2%	10.8%	13.9%	10.6%	11.8%
იმპორტი (%-ული ცვლილება წინა წელთან, აშშ დოლარი)	28.4%	29.6%	18.6%	16.9%	9.4%	12.3%	9.3%	12.3%	9.1%	11.1%
საერთაშორისო რეზერვები (მლნ აშშ დოლარი)	4,785	4 988	5,215	5 604	5,685	6 017	6,140	6 577	6,631	6 815
ფულის მასა M3 (მლნ ლარი)	39,282	41 604	48,200	49 425	56,062	58 342	64,980	68 297	74,948	74 816
ფულის მასა M2 (მლნ ლარი)	19,252	20 138	23,713	23 752	27,793	28 259	32,470	32 527	37,763	36 239

²⁵ ცხრილში მოცემული მონაცემები წარმოადგენს 2022 წლის ნოემბერში საბიუჯეტო ოფისის და მთავრობის მიერ გაკეთებული ოპტიმისტური სცენარების საპროგნოზო მაჩვენებლების შედარებას, აგრეთვე შედარებას მათ მიერ ივნისის თვეში გაკეთებულ პროგნოზებთან მიმართებაში.

დანართი 8: პესიმისტური პროგნოზების შედარება, 2022-2026 წლებისთვის²⁶

	2022		2023		2024		2025		2026	
	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი
რეალური მშპ (%-ული ზრდა)	8.0%	8.4%	3.0%	3.1%	3.9%	3.2%	4.0%	3.3%	4.1%	3.0%
სამომხმარებლო ფასების ინფლაცია	11.1%	11.3%	2.8%	3.2%	2.2%	2.2%	2.5%	2.0%	2.7%	2.1%
მშპ დეფლატორი	9.7%	10.1%	2.3%	4.0%	2.2%	3.2%	2.5%	3.2%	2.7%	3.1%
ნომინალური მშპ (მლნ ლარი)	71,362	71 787	75,194	76 835	79,845	81 928	85,115	87 351	90,997	92 759
საგადასახადო შემოსავლები (მლნ ლარი)	16,667	16 803	17,659	18 143	18,906	19 143	20,147	20 823	21,600	22 555
პირდაპირი გადასახადები (მლნ ლარი)	7,472	7 576	7,994	8 281	8,365	8 518	8,929	9 417	9,590	10 060
არაპირდაპირი გადასახადები (მლნ ლარი)	9,195	9 228	9,665	9 863	10,541	10 625	11,218	11 406	12,010	12 495
ნაერთი ბიუჯეტის მთლიანი სალდო (მლნ ლარი)	-2,273	-2 247	-2,191	-1 886	-1,898	-1 925	-2,058	-1 916	-2,093	-2 027
მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი (%-ად მშპ-სთან)	-7.1%	-8.3%	-7.1%	-7.8%	-5.9%	-6.5%	-5.0%	-5.2%	-4.1%	-4.4%
სავაჭრო ბალანსი (%-ად მშპ-სთან)	-13.0%	-13.2%	-11.4%	-12.4%	-10.1%	-10.9%	-9.1%	-9.3%	-8.2%	-8.2%
ექსპორტი (%-ული ცვლილება წინა წელთან, აშშ დოლარი)	32.6%	32.3%	13.6%	13.8%	8.5%	10.2%	8.5%	8.9%	8.9%	8.4%
იმპორტი (%-ული ცვლილება წინა წელთან, აშშ დოლარი)	24.4%	24.8%	9.5%	11.3%	5.6%	6.3%	6.4%	5.5%	6.9%	6.0%
საერთაშორისო რეზერვები (მლნ აშშ დოლარი)	4,785	4 710	5,215	5 111	5,685	5 633	6,140	5 944	6,631	6 469
ფულის მასა M3 (მლნ ლარი)	37,208	39 453	40,404	45 681	44,821	51 256	50,001	57 316	56,035	63 696
ფულის მასა M2 (მლნ ლარი)	18,307	19 516	20,132	22 412	22,582	26 009	25,462	28 178	28,832	30 732

²⁶ ცხრილში მოცემული მონაცემები წარმოადგენს 2022 წლის ნოემბერში საბიუჯეტო ოფისის და მთავრობის მიერ გაკეთებული პესიმისტური სცენარების საპროგნოზო მაჩვენებლების შედარებას, აგრეთვე შედარებას მათ მიერ ივნისის თვეში გაკეთებულ პროგნოზებთან მიმართებაში.